

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет економіки та управління бізнесом
Кафедра економіки, організації та управління підприємствами

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи

на тему «Фінансові ресурси підприємства та обґрунтування напрямів ефективного їх
використання»

Виконав: здобувач 4 курсу, групи ПТБ-21
спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та
біржова діяльність

Лозинський Тимофій Андрійович

Керівник: к.е.н., доцент Рябикіна Наталія Іванівна

Рецензент: к.е.н., доцент Короленко Ольга Борисівна

м. Кривий Ріг

2025 р.

КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет економіки та управління бізнесом
Кафедра економіки, організації та управління підприємствами
Ступінь вищої освіти бакалавр
Спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

ЗАТВЕРДЖУЮ:

зав. кафедри ЕОУП,

д-р. екон. наук, проф. Альона ШАХНО

«____» _____ 2025 р.

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу здобувачеві

Лозинському Тимофію Андрійовичу

1. Тема роботи «Фінансові ресурси підприємства та обґрунтування напрямів ефективного їх використання»

Керівник теми Рябикіна Наталія Іванівна, к.е.н., доцент

затверджені наказом по університету від «31» березня 2025 р. № 180с.

2. Строк подання здобувачем роботи: 13.06.2025 р.

3. Вихідні дані до роботи: звіти про роботу ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2019-2023 рр. з офіційного сайту підприємства, періодична та спеціальна література з економіки, методичні вказівки для написання та захисту кваліфікаційної роботи кафедри економіки, організації та управління підприємствами.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): теоретичні та методичні засади ефективного використання фінансових ресурсів; аналіз показників виробничо-господарської діяльності ТОВ «НОВА ПОШТА»; обґрунтування напрямів підвищення ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «НОВА ПОШТА».

5. Перелік графічного матеріалу: основні види фінансових ресурсів підприємства; основні техніко-економічні показники ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 рр.; ефективність використання фінансових ресурсів ТОВ «НОВА ПОШТА»; зміст та ефективність запропонованих заходів в умовах ТОВ «НОВА ПОШТА».

6. Консультанти розділів роботи:

Розділи	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Розділ 1	доц. Рябікіна Н.І.	02.04.2025	11.04.2025
Розділ 2	доц. Рябікіна Н.І.	14.04.2025	25.04.2025
Розділ 3	доц. Рябікіна Н.І.	29.04.2025	26.05.2025
Нормоконтроль	доц. Поліщук І.Г.		17.06.2025

7. Дата видачі завдання «24» березня 2025 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Термін виконання	Примітки
1	Співбесіда зі здобувачем за тематикою роботи, видача переліку рекомендованої нормативної, інструктивної бази та учбової літератури	24.03.2025	виконано
2	Збір матеріалів до випускної роботи	25.03.2025	виконано
3	Групування та аналіз зібраного матеріалу, уточнення завдань випускної кваліфікаційної роботи	31.03.2025	виконано
4	Підготовка I розділу кваліфікаційної роботи та подання його керівникові	02.04 - 11.04	виконано
5	Підготовка II розділу кваліфікаційної роботи та подання його керівникові	14.04 – 25.04	виконано
6	Підготовка III розділу кваліфікаційної роботи та подання його керівникові	26.04 – 26.05	виконано
7	Підготовка вступної частини та висновку	27.05-05.06	виконано
8	Попередній захист роботи	28.05.2025	виконано
9	Перевірка роботи керівником та доопрацювання роботи	09.06.2025	виконано
10	Отримання відгуку керівника та рецензії	17.06.2025	виконано
11	Перевірка роботи на унікальність авторського тексту за допомогою Інтернет-Системи Strikeplagiarism.com	02.05.2025	виконано
12	Захист роботи на засіданні Екзаменаційної комісії	16.12.2024р	

Здобувач

(підпис)

Тимофій ЛОЗИНСЬКИЙ

Науковий керівник

(підпис)

Наталія РЯБИКІНА

РЕФЕРАТ
на кваліфікаційну роботу за темою
«Фінансові ресурси підприємства та обґрунтування напрямів ефективного їх
використання»

Кваліфікаційна робота: 76 с., 24 табл., 8 рис., 2 формули, 55 джерел, 5 додатків.

Об'єкт дослідження: процес підвищення організації рекламної діяльності ПрАТ «Кривий Ріг Цемент».

Мета роботи: економічне обґрунтування напрямів ефективного використання фінансових ресурсів ТОВ «НОВА ПОШТА»

Предмет дослідження: теоретичні, методичні та практичні підходи щодо ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «НОВА ПОШТА».

Методи дослідження: теоретичний метод (аналіз та узагальнення), графічний (побудова рисунків, графіків), описовий, аналітичний та математичний метод.

У кваліфікаційній роботі проведено аналіз сучасної літератури щодо економічної сутності поняття «фінансові ресурси підприємства» та їх ефективного використання, розглянуто основні методичні підходи до оцінки ефективності управління фінансовими ресурсами. Досліджено фактори, що впливають на фінансову стійкість підприємства, а також проаналізовано сучасні інструменти та механізми підвищення ефективності використання фінансових ресурсів.

На прикладі ТОВ «НОВА ПОШТА» здійснено аналіз його виробничо-господарської діяльності та техніко-економічних показників. Оцінено ефективність використання фінансових ресурсів ТОВ «НОВА ПОШТА». Проведено факторний аналіз, який підтвердив необхідність збалансовано управління всіма ключовими фінансовими показниками. Напрями, що були запропоновані та обґрунтовані, створюють необхідну основу для впровадження стратегічних змін у фінансове управління ТОВ «НОВА ПОШТА» та дасть змогу залучити нових клієнтів, збільшити продажі та зміцнити ринкові позиції.

У роботі при розрахунках використано програмний продукт Microsoft Office Excel.

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ, ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ,
ФАКТОРНИЙ АНАЛІЗ, ФІНАНСОВЕ УПРАВЛІННЯ, ЕФЕКТИВНІСТЬ

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ.....	9
1.1 Аналіз теоретичних напрацювань щодо проблеми формування фінансових ресурсів.....	9
1.2 Науково-методичні підходи до аналізу фінансових ресурсів підприємств.....	19
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «НОВА ПОШТА».....	26
2.1 Техніко-економічна характеристика підприємства.....	26
2.2 Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «НОВА ПОШТА».....	47
РОЗДІЛ 3. ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТОВ «НОВА ПОШТА».....	56
3.1 Встановлення факторів впливу на результативні показники роботи підприємства.....	56
3.2 Обґрунтування напрямів ефективного використання фінансових ресурсів ТОВ «НОВА ПОШТА».....	61
ВИСНОВКИ.....	74
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	77
ДОДАТКИ.....	83

ВСТУП

Актуальність теми. В сучасному світі якому характерна висока динамічність, жорстка конкуренція та постійні зміни, ефективне використання фінансових ресурсів стає ключовим фактором успіху для будь-якого підприємства. Фінансові ресурси завжди є обмеженими, тому важливо використовувати їх максимально ефективно, для досягнення поставлених цілей. Тому це важливе завдання яке стоїть перед будь-яким підприємством, вирішення цього завдання може допомогти досягти поставлених цілей та підвищити конкурентоспроможність та забезпечити стійкий розвиток.

Ефективне використання фінансових ресурсів є однією з ключових умов стабільного розвитку та конкурентоспроможності підприємства в сучасних умовах господарювання. В умовах нестабільного економічного середовища, зростання конкуренції та змін у регуляторному полі виникає необхідність раціонального управління фінансовими ресурсами, що забезпечує фінансову стійкість, прибутковість та інвестиційну привабливість підприємства.

Проблематика оптимального розподілу та використання фінансових ресурсів набуває особливого значення для підприємств, які прагнуть до розширення своєї діяльності, впровадження інноваційних проєктів та підвищення ефективності бізнес-процесів. Раціональне використання фінансів сприяє зниженню фінансових ризиків, підвищенню ліквідності, покращенню рентабельності та загальному зміцненню позицій підприємства на ринку.

Актуальність дослідження також зумовлена необхідністю впровадження сучасних методів фінансового менеджменту, аналізу ефективності фінансових потоків та пошуку оптимальних механізмів фінансування діяльності підприємства. Особливу роль відіграє питання інвестування та диверсифікації джерел фінансування, що дозволяє підвищити фінансову автономність і стійкість компанії.

Таким чином, дослідження напрямів ефективного використання фінансових ресурсів підприємства є надзвичайно важливим як у теоретичному, так і в

практичному аспектах, оскільки його результати можуть слугувати основою для розробки стратегій підвищення фінансової ефективності та сталого розвитку підприємства.

З огляду на актуальність теми кваліфікаційної роботи, багато українських науковців досліджують дану наукову проблему. Зокрема при проведенні досліджень використовувались праці деяких з них. До таких відносяться Коробов М.Я. Який розглядав фінансово-економічний аналіз ефективності використання фінансових ресурсів, Малій О.Г. який розглянув узагальнення теоретичних аспектів формування та функціонування фінансових ресурсів підприємства.

Мета та завдання роботи. Метою кваліфікаційної роботи є економічне обґрунтування напрямів ефективного використання фінансових ресурсів ТОВ «НОВА ПОШТА»

Для досягнення мети були поставлені наступні завдання:

1. Визначити сутність фінансових ресурсів підприємства.
2. Проаналізувати методи та показники оцінювання використання фінансових ресурсів.
3. Надати загальну характеристику функціонування ТОВ «НОВА ПОШТА».
4. Проаналізувати фінансово-економічний стан ТОВ «НОВА ПОШТА».
5. Проаналізувати ефективність використання фінансових ресурсів ТОВ «НОВА ПОШТА».
6. Надати прикладні рекомендації щодо підвищення ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «НОВА ПОШТА».
7. Надати оцінку ефективності впроваджених заходів на підприємстві ТОВ «НОВА ПОШТА»

Об'єкт дослідження кваліфікаційної роботи - процес використання фінансових ресурсів підприємства.

Предмет дослідження - теоретичні, методичні та практичні підходи щодо ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «НОВА ПОШТА».

Методи дослідження. У кваліфікаційній роботі були використані наступні загально-наукові та спеціальні методи: теоретичний метод (аналіз та узагальнення),

графічний (побудова рисунків, графіків), описовий, аналітичний та математичний метод.

Інформаційна база дослідження були: законодавчі та нормативні акти з економічних питань, спеціальна література з проблем теорії і практики організації ефективної рекламної діяльності, а також статистична, фінансова звітність та оперативні данні ТОВ «НОВА ПОШТА».

Практична значимість одержаних результатів. Отримані результати проведеного дослідження можуть використовуватись в діяльності українських підприємств. При розробці заходів щодо підвищення ефективності використання ресурсів були враховані сучасні економічні умови та потреби компанії. Практичне значення отриманих результатів полягає в економічному обґрунтуванні заходів які спрямовуються на підвищення ефективності використання фінансових ресурсів, за допомогою оновлення основних засобів за рахунок оновлення складського обладнання, зменшення дебіторської заборгованості та збільшення ринку збуту, це дозволить компанії ефективніше використовувати фінансові ресурси.

Апробація результатів роботи.

Рябикіна Н. І., Лозинський Т. А. Економічні підходи до підвищення результативності використання фінансових ресурсів *Розвиток промисловості та суспільства* : матеріали XXIII міжнар. наук.-техн. конф., м. Кривий Ріг, 28-30 трав. 2025 р. / Криворізький нац. ун-т. Кривий Ріг, 2025. С. 295.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Обсяг роботи налічує 69 сторінок друкованого тексту, у тому числі 24 таблиці, 17 рисунків, список використаних джерел із 56 найменувань на 6 сторінках, 4 додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ

1.1 Аналіз теоретичних напрацювань щодо проблеми формування фінансових ресурсів

Фінансові ресурси відіграють ключову роль у діяльності підприємств у сучасних умовах господарювання. Їхня важливість постійно зростає, особливо з урахуванням трансформаційних процесів в економіці, які суттєво вплинули на механізм фінансування промислових підприємств. Це, у свою чергу, викликає необхідність наукового аналізу та обґрунтування шляхів адаптації цього механізму до сучасних викликів.

Актуальність цієї теми пояснюється тим, що зі зміною економічної моделі країни значна частина підприємств перейшла на інші форми власності та організаційно-правові структури. У результаті чимало з них зіткнулися зі збитковістю, що зумовлює потребу в пошуку нових підходів до управління фінансовими ресурсами. Це питання охоплює як теоретичні аспекти формування та використання фінансів, так і практичні рекомендації щодо оптимізації фінансових інструментів у діяльності промислових підприємств.

Фінансові ресурси підприємства визначають його можливості щодо інвестування в розвиток, нарощування оборотного капіталу, виконання фінансових зобов'язань і забезпечення соціальних потреб. Водночас у науковій спільноті досі немає єдиного підходу до трактування поняття «фінансові ресурси». Дослідники розглядають це питання з різних позицій: одні аналізують фінанси підприємств на мікрорівні, інші ж акцентують увагу на їхньому макроекономічному значенні, оцінюючи їхню роль у масштабах держави. різноманіттям поглядів наведено в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Наукові підходи до сутності поняття «фінансові ресурси»

Автор	Визначення
Макрорівень	
Романенко О.Р. [42]	Фінансові ресурси держави являють собою фінансові ресурси підприємницьких структур державної і недержавної форм власності
Стойко О.Я. [46]	Фінансові ресурси держави – це цілісна система суспільних відносин, пов'язаних із формуванням, розподілом і використанням централізованих та децентралізованих фондів грошових коштів для виконання завдань і функцій держави
Юхименко П.І., Федосов В.М., Лазебник Л.Л. та ін. [54]	Фінансові ресурси являють собою сукупність коштів, що перебувають у розпорядженні держави та суб'єктів господарювання
Василик О.Д. [9]	Фінансові ресурси – це грошові фонди, що створюються в процесі розподілу, перерозподілу й використання валового внутрішнього продукту, який створюється упродовж певного часу в державі
Мельник О.М. [30]	Фінансові ресурси – це грошові кошти, що знаходяться в розпорядженні держави, підприємств, господарських організацій і установ та які використовуються для фінансування витрат та утворення різних фондів та резервів
Дехтяр Н.А. [18]	Фінансові ресурси – це система економічних відносин із приводу формування та розподілу фінансових ресурсів суб'єктів державного сектору економіки для забезпечення їх ефективного розвитку, задоволення соціально-економічних потреб суспільства та дотримання належного рівня національної безпеки
Зятковський І. [23]	Фінансові ресурси являють собою сукупність грошових коштів у фондовій, нефондовій або в матеріальній формах, що формуються у процесі розподілу й перерозподілу валового внутрішнього продукту для забезпечення розширеного відтворення й задоволення інших суспільних потреб
Мікрорівень	
Кірейцев Г.Г. [25]	Фінансові ресурси – грошові доходи і надходження підприємства, що призначенні для виконання його фінансових зобов'язань і фінансування витрат щодо забезпечення розширеного відтворення
Опарін В.М. [33]	Фінансовими ресурсами підприємства можна вважати сукупність грошових фондів цільового призначення, сформованих у процесі розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту, створеного на підприємстві, якими воно розпоряджається на правах власності або повного господарського відання і використовує на статутні потреби
Поддєрьогін А.М. [40]	Під фінансовими ресурсами слід розуміти грошові кошти, що є в розпорядженні підприємств
Стойко О.Я., Дема Д.І. [46]	Під фінансовими ресурсами слід розуміти акумульовані грошові кошти з різних джерел, які знаходяться в господарському обігу і необхідні для покриття потреб
Дропа Я.Б. [20]	Фінансові ресурси – це сукупність акумульованих власних і позикових коштів та їх еквівалентів у формі цільових грошових фондів, призначених для забезпечення його господарської діяльності в майбутньому періоді
Шкробот М. [53]	Фінансові ресурси – це грошові кошти, які є в розпорядженні підприємства і призначені для здійснення поточних витрат і витрат із розширеного відтворення, для виконання фінансових зобов'язань і економічного стимулювання працівників

Фінансові ресурси підприємства являють собою грошові кошти, що акумулюються для підтримки процесу розширеного відтворення, інвестування в активи та забезпечення стабільного зростання. Вони є основою для економічного та соціального розвитку компанії, сприяючи її фінансовій стійкості.

Формування цих ресурсів відбувається за рахунок доходів, отриманих у процесі виробничо-господарської діяльності, зокрема від реалізації товарів і послуг. Додатково підприємства можуть залучати фінансування на ринку капіталу, використовуючи доступні фінансові механізми.

Залежно від походження, фінансові ресурси можуть бути результатом власної діяльності підприємства або надходити із зовнішніх джерел. Власні кошти формуються за рахунок прибутку, інвестицій засновників та внутрішніх резервів. У той час як залучені ресурси надходять через кредитні чи інші фінансові інструменти, забезпечуючи додаткові можливості для розвитку.

Раціональне управління фінансовими ресурсами дає змогу підприємству підтримувати конкурентоспроможність, розширювати діяльність і досягати стратегічних цілей.

Процес первинного формування фінансових ресурсів розпочинається на етапі створення підприємства, коли відбувається накопичення статутного капіталу. Надалі джерелами фінансових надходжень стають прибуток, отриманий від основної та додаткової діяльності, а також виручка від реалізації товарів, послуг і майна. Додатковими джерелами є сталі пасиви, цільові надходження, пайові внески та інші фінансові вливання з боку учасників підприємства.

До категорії стійких пасивів входять різні види капіталу, зокрема статутний та резервний, а також довгострокові фінансові зобов'язання. Крім того, підприємства використовують постійно обертаючу кредиторську заборгованість, що виникає у процесі розрахунків із працівниками, бюджетом, позабюджетними фондами, постачальниками та покупцями.

Для залучення додаткових фінансових ресурсів, особливо у випадку новостворених або реорганізованих компаній, підприємства активно

використовують фінансовий ринок. Продаж акцій, облігацій та інших цінних паперів дозволяє акумулювати необхідний капітал. Також додаткові надходження можуть формуватися за рахунок дивідендів, відсотків від цінних паперів сторонніх емітентів, доходів від фінансових операцій та кредитних запозичень.

Головними джерелами формування власних фінансових ресурсів підприємства виступають амортизаційні відрахування та прибуток, отриманий від основної операційної діяльності. Амортизаційні відрахування відіграють ключову роль у процесі оновлення й відтворення основних засобів, забезпечуючи фінансову базу для модернізації активів. Однак на законодавчому рівні питання амортизаційної політики досі не врегульовано, що змушує підприємства самостійно визначати методи її нарахування. Такий підхід надає можливість суб'єктам господарювання прискорювати оновлення основних засобів, підвищувати ефективність їх використання та нарощувати власні фінансові ресурси.

Обсяг та структура фінансових ресурсів підприємства безпосередньо залежать від масштабу його виробничої діяльності та рівня ефективності. Взаємозв'язок між фінансовими ресурсами та обсягами виробництва є двостороннім: розширення виробництва вимагає достатнього фінансування, водночас нестача фінансових ресурсів обмежує можливості розвитку. У випадку недостатнього фінансування підприємство стикається з ризиками скорочення виробництва, зниження рівня використання виробничих потужностей і нестачі матеріальних та трудових ресурсів. Це, своєю чергою, може ще більше посилити фінансові обмеження, створюючи замкнене коло, що стримує економічне зростання.

В умовах формування та розвитку ринкових відносин в Україні більшість суб'єктів господарювання стикаються з дефіцитом фінансових ресурсів. Основними причинами цього є втрата підприємствами власних коштів через збиткову діяльність і інфляційні процеси, недоліки податкової системи, які

призводять до блокування фінансових потоків, а також високі витрати на залучення кредитних ресурсів.

Наявність дефіциту фінансових ресурсів негативно позначається на виробничій та господарській діяльності підприємств, викликаючи зростання заборгованостей перед партнерами та державою в частині податкових платежів. Як наслідок, скорочуються можливості для інвестування у подальший розвиток бізнесу, зменшується обсяг бюджетних надходжень. За таких умов питання формування належного обсягу фінансових ресурсів стає критично важливим для забезпечення стійкої фінансово-господарської діяльності підприємств.

Фінансові ресурси є одним із ключових елементів забезпечення діяльності підприємств, але водночас вони залишаються складним об'єктом аналізу. Їхня здатність перетворюватися на інші форми ресурсів - матеріальні, технічні, інтелектуальні, інноваційні тощо - зумовлює їхню особливу значущість у системі управління підприємством.

А. Загородній [22, с. 404] розглядає фінансові ресурси як сукупність грошових коштів, що перебувають у розпорядженні як держави, так і суб'єктів господарювання. Виходячи з цього визначення, можна зробити висновок, що автор ототожнює фінансові ресурси виключно з грошовою формою та прив'язує їх до конкретних власників. Проте в такому трактуванні залишається невизначеним ключове питання: чим фінансові ресурси принципово відрізняються від грошових коштів, які тимчасово знаходяться на рахунках чи в касі підприємства?

Цю проблему аналізує О. Василик [9, с. 84], який наголошує, що поняття «грошові засоби» має значно ширший зміст, тоді як фінансові ресурси завжди існують у грошовій формі. Він підкреслює, що звичайні грошові кошти перетворюються на фінансові ресурси лише після їхньої концентрації у відповідних фондах, які мають визначені правила створення та використання.

Водночас сучасні підприємства не можуть дозволити собі розкіш спочатку накопичувати кошти, а потім лише визначати їх як фінансові ресурси. Це пояснюється тим, що будь-які залучені кошти мають певне джерело походження

– вони можуть відповідати конкретному товару чи фінансовому зобов’язанню. Фактично кожна гривня, що потрапляє в обіг підприємства, одразу має заплановане призначення відповідно до прогнозованих потреб чи стратегічних завдань розвитку.

О. Василик разом із К. Павлюк [9, с. 25] уточнюють, що фінансові ресурси - це не просто грошові кошти, а саме фонди, які формуються в процесі розподілу та перерозподілу валового національного продукту за певний період. Тобто вони мають чітке цільове призначення і є результатом розподільчих процесів у національній економіці. Такої ж точки зору дотримуються й інші дослідники, зокрема Н. Сичов та В. Сенчагов, які акцентують увагу на тому, що фінансові ресурси є невід’ємною складовою економічних процесів розподілу та перерозподілу.

І. Зятковський трактує фінансові ресурси підприємства як грошові фонди, що мають чітке цільове призначення, які утворюються в процесі розподілу та перерозподілу створеного підприємством валового внутрішнього продукту. При цьому підкреслюється, що ці ресурси перебувають у повному розпорядженні підприємства, яке має право власності або господарського відання, і спрямовуються на досягнення статутних цілей [23, с. 88]. Як і у працях О. Василика та К. Павлюк, у визначенні Зятковського акцент зроблено на фондовому характері фінансових ресурсів, тобто їх цільовому використанні, а також на визначенні процесів, у результаті яких вони формуються.

Крім основного змісту поняття, І. Зятковський звертає увагу й на інші ключові риси фінансових ресурсів підприємства, зокрема на джерела їх надходження та на право підприємства повністю ними володіти і розпоряджатися. Він наголошує, що «основними характеристиками фондів грошових коштів, які утворюють фінансові ресурси, є їх походження та можливість підприємства розпоряджатися ними без обмежень» [23, с. 91].

Водночас іншу позицію щодо сутності фінансових ресурсів пропонує Г. Нам [41, с. 10]. На його думку, до фінансових ресурсів слід відносити не тільки грошові фонди, а й ту частину грошових коштів, яка використовується

підприємством без створення спеціальних фондів. Фактично Г. Нам вважає, що всі грошові кошти, що знаходяться у розпорядженні підприємства, є його фінансовими ресурсами, незалежно від того, мають вони цільове спрямування чи ні.

Таким чином, підхід Г. Нама значно розширює межі поняття фінансових ресурсів, включаючи в нього будь-які наявні у підприємства кошти, на відміну від підходу О. Василика та І. Зятковського, які наголошують саме на фондовому, тобто цільовому, характері цих ресурсів.

Проте така широка інтерпретація, запропонована Г. Намом, значно ускладнює відокремлення фінансових ресурсів від звичайних грошових коштів. Через це спроби О. Василика [10, с. 53] чітко розмежувати ці поняття, наголошуючи на цільовому призначенні фінансових ресурсів, залишаються непереконливими, адже різниця між ними все одно залишається розмитою.

З урахуванням проведеного аналізу можна стверджувати, що основна суперечність у трактуванні поняття фінансових ресурсів полягає в тому, чи розглядати їх як всі наявні у підприємства кошти, чи тільки як певну їх частину. Ця розбіжність пояснюється різним підходом до розуміння фінансових ресурсів на рівні держави та окремого підприємства.

Для підприємств усі грошові кошти, що знаходяться в їх розпорядженні, виступають фінансовими ресурсами, проте варто підкреслити, що це не просто гроші як універсальний платіжний засіб чи засіб накопичення, а саме ті ресурси, які спрямовані на забезпечення поточної діяльності та стратегічного розвитку підприємства. Іншими словами, це кошти, які слугують джерелом для фінансування операційних витрат, інвестицій у виробництво, інновації та інші напрями розширеного відтворення.

Разом із тим, постає важливе питання: якщо фінансові ресурси підприємства - це всі грошові кошти, якими воно володіє, то в чому їх відмінність від грошових потоків, що постійно циркулюють у межах фінансово-господарської діяльності? Адже в реальному бізнес-процесі підприємства постійно отримують кошти на свої рахунки чи в касу (наприклад, у вигляді

виручки від реалізації товарів, послуг, інших доходів), і так само регулярно здійснюють витрати на оплату постачальникам, податкових платежів, виплату заробітної плати тощо.

При цьому у науковій літературі існує відносна єдність у визначенні поняття грошових потоків, хоча самі формулювання можуть бути як лаконічними, так і розгорнутими. Наприклад, О. Терещенко дає таке визначення: «Рух грошових коштів - це надходження і вибуття грошових коштів та їх еквівалентів» [47, с. 37]. Виходячи з цього, грошовий потік або рух грошових коштів відображає безперервний процес поповнення та витрачання фінансових ресурсів підприємства у межах його операційної та інвестиційної діяльності.

Таким чином, підсумовуючи, можна зробити висновок, що фінансові ресурси підприємства - це сукупний обсяг коштів, доступних для забезпечення його діяльності, тоді як грошові потоки - це динамічний процес переміщення цих ресурсів у часі, який забезпечує виконання підприємством своїх фінансових зобов'язань та реалізацію бізнес-стратегії.

Таким чином, можна стверджувати, що фінансові ресурси підприємства - це виключно грошові кошти, якими воно може вільно розпоряджатися для здійснення своєї діяльності, тоді як капітал доцільно розглядати як кошти, вже інвестовані в господарський оборот підприємства.

На основі здійсненого аналізу варто підкреслити, що в наукових колах немає єдиної точки зору щодо економічного змісту терміну "фінансові ресурси", що свідчить про наявність суттєвих розбіжностей у підходах до його тлумачення. У зв'язку з цим є потреба узагальнити основні позиції науковців та окреслити ключові напрями розуміння цього поняття.

Сьогодні серед науковців виокремлюються дві основні концептуальні підходи до визначення складу фінансових ресурсів підприємства. Перший підхід акцентує увагу на тому, що фінансовими ресурсами слід вважати виключно грошові кошти, які є в розпорядженні суб'єкта господарювання для забезпечення його функціонування. Другий підхід передбачає більш широку інтерпретацію цього поняття - фінансовими ресурсами визнаються всі кошти підприємства,

здіянні в господарському процесі, незалежно від джерела їх формування, але обов'язково виражені у грошовій формі.

Крім того, серед тих дослідників, які підтримують ідею обмеження фінансових ресурсів лише грошовими коштами, спостерігаються й внутрішні відмінності. Одні з них пропонують відносити до складу фінансових ресурсів тільки новостворену вартість, яка формується в результаті діяльності підприємства, інші ж, розширюючи це розуміння, включають ще й амортизаційні відрахування, що спрямовуються на відновлення основних засобів і нематеріальних активів.

Таким чином, окреслені підходи демонструють багатогранність трактування поняття «фінансові ресурси» у науковій думці, що зумовлює необхідність подальших теоретичних і практичних досліджень для досягнення концептуальної єдності.

Раціональне управління фінансовими ресурсами виступає фундаментальним чинником стабільного розвитку підприємства в умовах сучасної економіки. Як зазначає О. Г. Малій, грамотне розпорядження фінансами сприяє підвищенню конкурентоспроможності компанії, адже забезпечує ефективну координацію фінансових процесів, їхню гармонізацію та підтримку необхідного балансу [28, с. 5].

Для детальнішого розгляду основної мети управління фінансовими потоками підприємства доцільно звернутися до рисунка 1.1. Варто наголосити, що продумана фінансова політика сприяє не лише зростанню прибутковості та підвищенню ринкової вартості бізнесу, а й формує його фінансову незалежність і зміцнює позиції серед конкурентів.

Фінансові ресурси підприємства – це комплекс грошових коштів та матеріальних активів, які слугують основою для реалізації його економічних та стратегічних завдань. Вони використовуються для розширення виробництва, інвестування в персонал, придбання сировини, оновлення технічного обладнання та впровадження новітніх технологій, що сприяє стабільному розвитку та зміцненню ринкових позицій компанії.

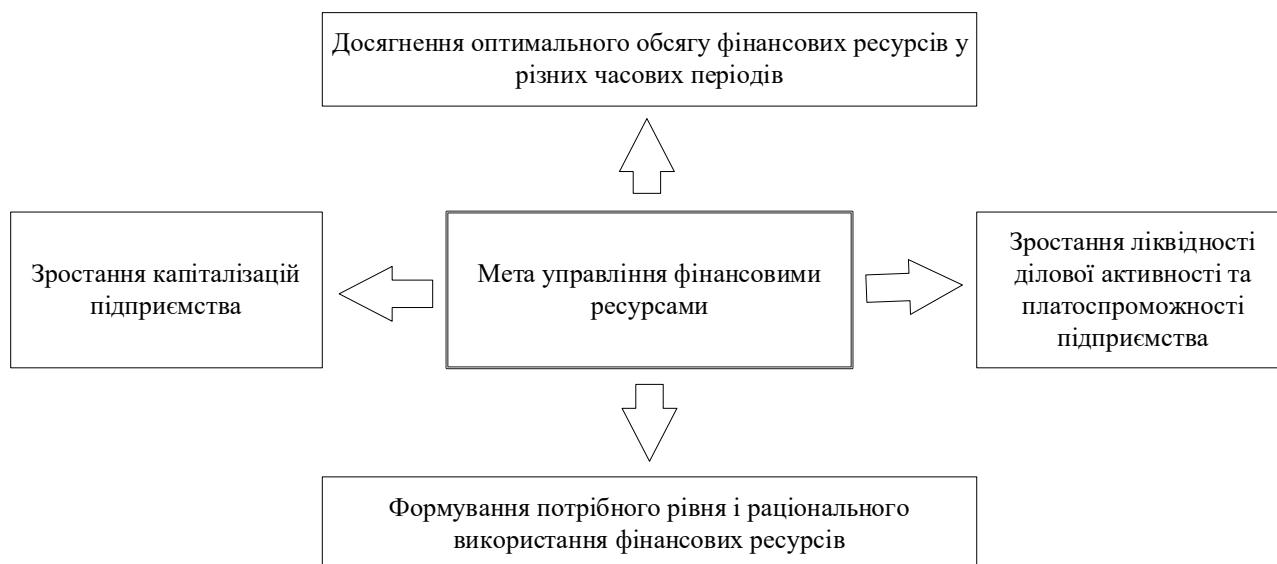

Рисунок 1.1 – Формування мети управління фінансовими ресурсами

Джерело: складено автором на основі [43]

Основні види фінансових ресурсів підприємства сформовані в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2 – Основні види фінансових ресурсів підприємства

Фінансові ресурси	Характеристика
1. Власні ресурси	
Статутний капітал	Сума грошей та інших активів, внесених засновниками під час створення підприємства.
Нерозподілений прибуток	Частина прибутку підприємства, яка не була виплачена у вигляді дивідендів і залишається у підприємства для подальшого використання.
Резервний капітал	Фонди, формовані з прибутку підприємства для покриття майбутніх витрат або збитків.
Амортизаційні відрахування	Суми, відраховані від доходу для оновлення та відновлення основних фондів.
2. Залучені ресурси	
Довгострокові позики	Кредити та позики, які мають бути погашені понад один рік.
Короткострокові позики	Позики, які повинні бути повернені протягом року.
Лізинг	Фінансування придбання обладнання або майна через його оренду з правом подальшого викупу.
Кредиторська заборгованість	Гроші, які підприємство зобов'язане виплатити своїм постачальникам та партнерам за товари і послуги.
3. Цільове фінансування	
Дотації	Фінансування від уряду або інших організацій для підтримки певних видів діяльності.
Гранти	Фінансова допомога від урядових або неурядових організацій для реалізації проектів без вимоги їх повернення.

Джерело: сформовано автором на основі [13, 55]

Фінансові ресурси підприємства поділяються на три основні категорії: власні, залучені та цільове фінансування. Власні кошти формуються за рахунок внесків засновників, нерозподіленого прибутку, резервних фондів і амортизаційних відрахувань, що сприяє фінансовій стабільності компанії. Залучені ресурси охоплюють різні види кредитування, лізинг та кредиторську заборгованість, що дозволяє підприємству розширювати діяльність та інвестувати в розвиток. Цільове фінансування, представлене дотаціями й грантами, сприяє реалізації соціальних, інноваційних або стратегічних ініціатив без необхідності їх повернення. Раціональне управління всіма цими джерелами фінансування є запорукою фінансової стійкості та конкурентоспроможності підприємства в динамічному ринковому середовищі.

Термін «фінансові ресурси» охоплює як наявні, так і потенційні грошові активи підприємства, що відіграють ключову роль у його функціонуванні. До їх складу входять майбутні доходи, фінансові надходження та капітал. Фінансування діяльності може здійснюватися за рахунок внутрішніх або зовнішніх джерел, які класифікуються залежно від напрямку використання (операційна чи інвестиційна діяльність) та рівня ліквідності. Ефективне управління фінансовими ресурсами передбачає їх раціональний розподіл з метою підтримки платоспроможності компанії та оптимізації руху грошових потоків для досягнення довгострокових стратегічних цілей.

1.2 Науково-методичні підходи до аналізу фінансових ресурсів підприємств

У сучасних умовах посилення конкуренції як на національному, так і на світовому рівні, раціональне управління фінансовими ресурсами набуває критично важливого значення для підприємств. Ефективне використання фінансових активів та збалансована структура джерел їх фінансування є

основними передумовами забезпечення стабільності та результативності фінансово-господарської діяльності.

Системний підхід до управління фінансами не лише допомагає підприємству адаптуватися до змін ринкового середовища, підвищувати фінансову стійкість і знижувати ризики, але й стимулює розвиток інвестиційної діяльності, що, у свою чергу, впливає на економічний розвиток країни в цілому. Важливу роль у цьому процесі відіграє глибокий аналіз фінансових ресурсів, який виступає основою ефективного управлінського механізму.

З огляду на це, актуальність наукових і практичних досліджень, спрямованих на вдосконалення методичних підходів до аналізу фінансових ресурсів підприємств, є беззаперечною. Їх впровадження дозволить підвищити якість фінансового управління, забезпечити економічну стабільність підприємств і сприяти їх сталому розвитку в умовах мінливої ринкової кон'юнктури.

Дослідження наукової літератури свідчить про відсутність єдиного підходу до аналізу фінансових ресурсів підприємств, що ускладнює їх комплексну оцінку та ефективне управління. Це підкреслює необхідність розробки та впровадження систематизованих методичних підходів, які дозволять підвищити рівень фінансового аналізу та сприятимуть прийняттю обґрунтованих управлінських рішень.

Фінансові ресурси відіграють фундаментальну роль у забезпеченні стабільної діяльності підприємств, адже саме вони є джерелом фінансування виробничих процесів, інвестування, виконання фінансових зобов'язань перед партнерами, працівниками та державою. Вони мають грошову природу, виконують розподільну функцію та відображають рух капіталу в економічній системі.

Попри різні підходи до визначення сутності фінансових ресурсів, науковці однакові у визнанні їхньої критичної важливості для економічної стійкості підприємств. Розподільчий та відтворювальний підходи по-різному трактують їхню роль у фінансовій системі, проте обидва наголошують на необхідності їх

раціонального використання. У цьому контексті вдосконалення методів аналізу фінансових ресурсів набуває особливого значення, адже саме воно сприятиме зміцненню фінансової стійкості підприємств та їхньому ефективному розвитку в конкурентному ринковому середовищі.

Фінансові ресурси відіграють визначальну роль у підтримці стабільності та динамічного розвитку підприємства, оскільки вони безпосередньо впливають на масштаби виробничої діяльності та рівень її ефективності. Залежність між обсягами фінансування та виробництва має двосторонній характер: дефіцит фінансових ресурсів обмежує можливості підприємства, знижує рівень використання виробничих потужностей і, як наслідок, ще більше скорочує фінансові надходження.

Раціональне управління фінансовими ресурсами дозволяє забезпечити фінансову стабільність підприємства, його платоспроможність, безперебійний виробничий процес і перспективи подальшого розвитку. Оптимальна структура фінансування сприяє розширенню виробництва, вдосконаленню технологічних процесів і ефективному використанню ресурсів. Водночас надмірна кількість фінансових ресурсів може як сприяти прискоренню розвитку підприємства, так і призвести до неефективного витрачання коштів, що може негативно позначитися на загальній економічній стійкості [17].

Отже, грамотне управління фінансовими ресурсами є важливим інструментом підтримки стійкості підприємства та його конкурентоспроможності. Від ефективності організації аналізу фінансових потоків залежить здатність підприємства до адаптації у змінних ринкових умовах, забезпечення довгострокової стабільності та реалізації стратегічних цілей.

Аналіз фінансових ресурсів відіграє ключову роль у системі управління підприємством, адже він дозволяє не лише оцінити рівень фінансового забезпечення, а й розробити ефективні підходи до їх оптимального використання. Ґрунтовне дослідження фінансового стану сприяє зміцненню конкурентних позицій підприємства, оскільки забезпечує достовірну базу для

прийняття стратегічно важливих управлінських рішень, оцінки ризиків та виявлення резервів для підвищення фінансової ефективності.

Під час аналізу вирішуються першочергові завдання, серед яких – формування раціональної структури фінансових ресурсів, оцінка їх продуктивного використання, дослідження впливу зовнішніх і внутрішніх факторів на фінансову діяльність підприємства. Важливою складовою цього процесу є також визначення та реалізація фінансової стратегії, яка дозволяє підприємству гнучко реагувати на зміни ринкового середовища, підвищувати свою фінансову стійкість та створювати передумови для довгострокового розвитку [3].

Отже, проведення комплексного аналізу фінансових ресурсів не лише дає змогу об'єктивно оцінити фінансовий стан підприємства, а й визначити перспективні напрями його зростання. Оптимізація управління фінансовими потоками, своєчасне виявлення можливих ризиків та впровадження ефективних фінансових рішень є запорукою стабільної діяльності підприємства в умовах динамічного економічного середовища.

Аналіз фінансових ресурсів підприємства є ключовим елементом управлінської діяльності, який забезпечує глибоке розуміння фінансового стану, динаміки його змін та потенційних напрямів покращення ефективності використання коштів. Важливо, щоб усі етапи аналізу були тісно взаємопов'язані та сприяли досягненню стратегічних і тактичних цілей підприємства.

Раціональне управління фінансовими ресурсами неможливе без застосування комплексного аналізу, що базується на різноманітних методичних підходах. Формування та опрацювання фінансової інформації відбувається шляхом використання традиційних і сучасних методів дослідження, зокрема фінансово-економічного аналізу, статистичних прийомів, математичного моделювання та економетричних розрахунків. Поєднання цих інструментів дозволяє не лише оцінювати поточний стан фінансових ресурсів, а й прогнозувати майбутні тенденції, виявляти ризики та розробляти ефективні управлінські рішення [30].

Таким чином, системний аналіз фінансових ресурсів сприяє підвищенню рівня їх використання, забезпеченню фінансової гнучкості підприємства та підготовці обґрунтованих стратегічних рішень. Використання сучасних методологій та технологій дозволяє швидко ідентифікувати проблеми, оцінювати варіанти їх вирішення та впроваджувати оптимальні механізми управління, що є необхідною умовою стабільного розвитку підприємства в умовах конкурентного ринку [54, с. 116].

Загальний висновок з проведеного аналізу джерел формування фінансових ресурсів підприємства вказує на важливість глибокого розуміння структури капіталу та змін, що відбуваються в його складі. Визначення причин і наслідків цих змін дозволяє точно оцінити рівень залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування та наявність власних фінансових ресурсів.

Аналіз пасивів є важливою частиною цього процесу, оскільки він допомагає розкрити зміни в фінансовому становищі підприємства, що безпосередньо впливають на його можливості щодо забезпечення належного рівня ресурсів. Ключовим є правильне співвідношення між власним і залученим капіталом, яке сприяє фінансовій стійкості і стабільності підприємства. Оцінка показників рентабельності власного капіталу, а також ефективність застосування фінансового важеля дозволяють отримати об'єктивне уявлення про ефективність використання ресурсів у господарській діяльності [37].

Таким чином, глибокий аналіз джерел фінансування є необхідною умовою для оптимізації фінансової структури підприємства, покращення його стійкості і підвищення загальної ефективності діяльності, що в кінцевому підсумку сприяє його стабільному розвитку.

Загальний висновок із проведеного аналізу фінансових ресурсів підприємства свідчить, що цей процес є багатогранним і складається з двох основних етапів: першочергово оцінюється джерело формування фінансових ресурсів, а потім здійснюється аналіз активів підприємства. Така послідовність дозволяє всебічно вивчити як самі фінансові ресурси, так і ефективність їхнього

використання для досягнення фінансової стабільності та довгострокового розвитку підприємства (рис. 1.2).

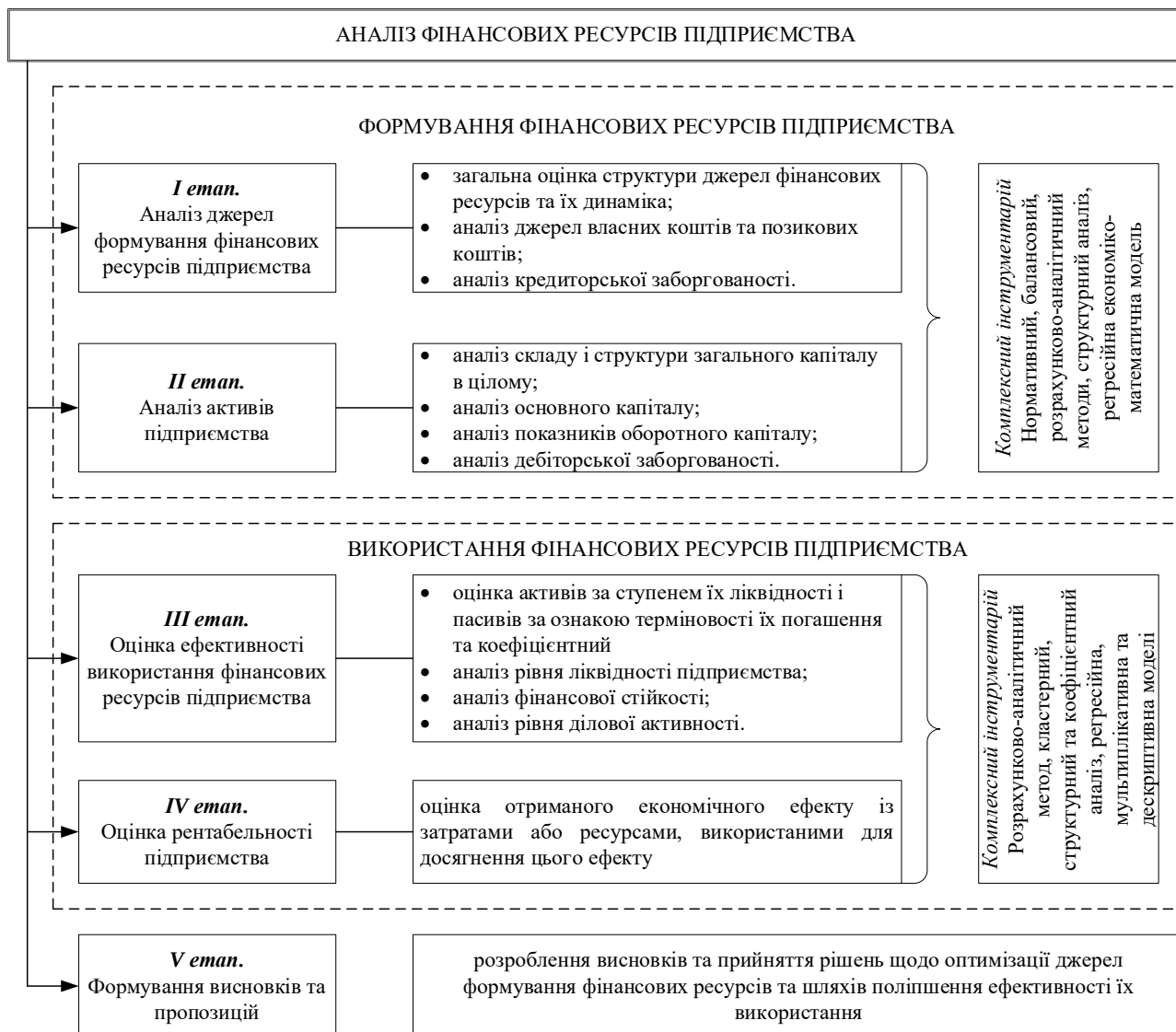

Рисунок 1.2 – Структурно-логічна схема аналізу фінансових ресурсів підприємств

Джерело: складено автором на основі [14, с. 472]

Ключовим аспектом є оцінка ефективності використання фінансових ресурсів, яку проводять через основні показники, такі як стійкість, платоспроможність та ділова активність. Це дає можливість здійснити кількісну оцінку впливу управлінських рішень на рентабельність і динаміку розвитку підприємства. Цей процес є базою для прийняття обґрунтованих управлінських

рішень, які допомагають підвищити ефективність діяльності підприємства [38, 52].

Таким чином, систематичний і ретельний аналіз фінансових ресурсів є важливим інструментом для забезпечення стабільної роботи підприємства та своєчасної адаптації до змін у зовнішньому середовищі.

Загальний висновок із таблиці підтверджує, що фінансові ресурси підприємства є основним активом, який активно підтримує всі аспекти операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Їхня важливість для безперебійної роботи підприємства визначає необхідність проведення своєчасного та ретельного аналізу джерел формування його активів.

В результаті систематизації існуючих науково-методичних підходів було створено структурно-логічну схему аналізу фінансових ресурсів, що передбачає виконання серії взаємопов'язаних етапів. Їхнє застосування дає можливість підвищити ефективність аналізу фінансових ресурсів на підприємстві, що, у свою чергу, забезпечує оптимізацію процесу їх формування та використання. Це сприяє досягненню стратегічних цілей розвитку підприємства, стабільному збільшенню його конкурентоспроможності та зміцненню позицій на ринку.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «НОВА ПОШТА»

2.1 Техніко-економічна характеристика підприємства

ТОВ «НОВА ПОШТА» - компанія, яка стала знаковою для українського ринку логістики та доставки, і її історія є прикладом того, як з маленького стартапу можна вирости у лідера галузі. Її створення розпочалося в 2001 році, коли кілька підприємців, маючи амбіції покращити якість логістичних послуг в Україні, вирішили започаткувати нову компанію. Основною метою було забезпечити швидку, надійну та доступну доставку посилок, а також створити сучасний і ефективний сервіс для клієнтів, який би відповідав вимогам бізнесу і простих споживачів.

Спочатку компанія була малим проєктом, який орієнтувався на доставку посилок і вантажів між великими містами України. Ідея полягала в тому, щоб забезпечити швидку і ефективну доставку, що була б набагато зручнішою порівняно з традиційною державною поштою. Однак, ТОВ «НОВА ПОШТА» відразу почала вводити інновації, які зробили її послуги значно зручнішими для користувачів: це були пунктуальні доставки, мобільні відділення, а також можливість відстежувати місцезнаходження посилки в реальному часі.

З плином часу компанія стала поступово розширювати свої послуги. Вже на початку 2010-х років ТОВ «НОВА ПОШТА» почала активно розвивати мережу своїх відділень, що дозволило їй вийти на абсолютно новий рівень обслуговування клієнтів. Відділення Нової Пошти стали доступнішими для більшої кількості людей, а це в свою чергу сприяло розвитку малого та середнього бізнесу, який почав використовувати доставку для своїх товарів.

Нова Пошта також активно запровадила інноваційні технології. Наприклад, для забезпечення зручності клієнтів, компанія розробила мобільний додаток, через який можна не тільки відслідковувати статус посилок, але й здійснювати оплату за послуги, а також бронювати час для отримання або відправлення посилок. Це стало великим кроком вперед і змінило підхід до логістики в Україні.

Один з важливих етапів в історії компанії - це розвиток міжнародних перевезень. Нова Пошта почала надавати послуги з доставки не лише в межах України, а й за її межами, що стало важливою віхою для її розвитку. Це дозволило компанії стати більш конкурентоспроможною, зокрема на ринку міжнародної доставки, а також надати українським підприємцям можливість виходу на міжнародні ринки.

Важливим аспектом діяльності компанії стало створення індивідуальних логістичних рішень для бізнесу. ТОВ «НОВА ПОШТА» не лише доставляє посилки для кінцевих споживачів, а й надає цілий спектр послуг для інтернет-магазинів і великих підприємств. Завдяки ефективній роботі з великими клієнтами, компанія змогла не тільки розширити свої послуги, а й утвердити себе як надійного партнера для бізнесу.

Протягом останніх років ТОВ «НОВА ПОШТА» стала не тільки лідером на ринку доставки, а й визнаним брендом, який асоціюється з якісними та швидкими послугами. Всі ці досягнення стали можливими завдяки постійному розвитку компанії, інвестиціям у нові технології та орієнтації на потреби клієнтів. Постійно вдосконалюючи свої сервіси, ТОВ «НОВА ПОШТА» зберегла лідерство у сфері доставки посилок та вантажів і до сьогодні є основним гравцем на ринку логістичних послуг в Україні.

Таким чином, ТОВ «НОВА ПОШТА» не тільки змінила підхід до доставки в Україні, а й стала компанією, яка активно розвиває ринок логістики, створюючи нові можливості для бізнесу та забезпечуючи високий рівень обслуговування для кожного клієнта.

ТОВ «НОВА ПОШТА» беззаперечно домінує на ринку логістичних послуг в Україні, але в країні є й інші важливі гравці, які складають конкуренцію цьому лідеру. Одним із найбільших конкурентів є «Укрпошта», яка, хоч і асоціюється з традиційною поштою, активно працює в сегменті експрес-доставки. Завдяки розгалуженій мережі відділень, компанія може досягти навіть найвіддаленіші куточки країни. Однак, на відміну від Нової Пошти, «Укрпошта» не завжди може похвалитися такою ж швидкістю доставки та інноваціями в обслуговуванні клієнтів. Зокрема, вона більше орієнтована на бюджетний сегмент, де важлива доступність послуг, а не максимальна швидкість чи зручність.

Ще одним серйозним конкурентом є «Meest Express», який змагається з Новою Поштою як на внутрішньому ринку, так і на міжнародному. Компанія надає послуги доставки не тільки по Україні, а й за кордон, що дозволяє їй залучати клієнтів, які шукають альтернативи великим операторам. Її тарифи є конкурентоспроможними, особливо серед малого та середнього бізнесу, але «Meest Express» все ще не може зрівнятися з Нова Поштою по швидкості та надійності доставки.

Ще одним важливим гравцем на ринку є «Делівері». Ця компанія спеціалізується на доставці вантажів по Україні, пропонуючи гнучку тарифну політику та зручні умови для малого бізнесу. Її послуги включають не лише доставку, а й організацію логістичних рішень для підприємців. Проте для багатьох клієнтів головною перевагою Нової Пошти залишаються швидкість і зручність, які забезпечують її лідерство на ринку.

Ще однією сильною альтернативою є компанія «Intime», яка активно розвиває свою мережу відділень та пропонує послуги для інтернет-магазинів. Вона спеціалізується на доставці вантажів та посилок, пропонуючи доступні тарифи та високий рівень обслуговування. Однак, попри це, «Intime» поки що не може конкурувати з Новою Поштою у питанні швидкості доставки та масштабності мережі.

Всі ці компанії намагаються знайти свою нішу на ринку, пропонуючи клієнтам різноманітні послуги і умови. Незважаючи на те, що ТОВ «НОВА

ПОШТА» залишається лідером, конкуренція на ринку логістичних послуг змушує її постійно вдосконалювати свої сервіси, адаптуючи їх до потреб клієнтів.

На рисунку 2.1 наведена організаційна структура управління ТОВ «НОВА ПОШТА».

Рисунок 2.1 – Організаційна структура ТОВ «НОВА ПОШТА»

Джерело: складено автором на основі [34]

Як видно з рисунку 1.2, Структура управління ТОВ «НОВА ПОШТА» має багато рівнів, що дозволяє компанії ефективно управляти своїми масштабними операціями. Вищим керівником є генеральний директор, який несе відповідальність за загальне стратегічне управління компанією. Його завдання полягають у прийнятті ключових рішень, що визначають напрямки розвитку, а також взаємодії з акціонерами та партнерами. Генеральний директор координує всі важливі аспекти діяльності підприємства, зокрема, забезпечує виконання фінансових та стратегічних цілей.

Поряд з ним, в управлінні компанією бере участь виконавчий комітет, що складається з керівників різних департаментів. Цей комітет здійснює оперативне управління та реалізацію стратегічних ініціатив, обговорюючи важливі питання поточної діяльності та визначаючи пріоритети розвитку. Виконавчий комітет активно співпрацює з генеральним директором для забезпечення виконання планів і досягнення встановлених цілей.

Важливим елементом структури є департамент фінансів, що відповідає за управління фінансовими потоками компанії. Тут розробляються бюджети та здійснюється контроль за їх виконанням. Департамент забезпечує прозорість фінансових операцій, проводить аналіз доходів і витрат, а також займається підготовкою фінансової звітності. Все це дозволяє компанії зберігати стабільність і оптимізувати свої фінансові ресурси.

Управління персоналом є важливою складовою діяльності компанії, і за це відповідає департамент кадрів. Відповідно до потреб компанії, департамент займається наймом, навчанням та розвитку персоналу, формує політику мотивації та підтримує корпоративну культуру. Він також забезпечує дотримання трудового законодавства і проводить атестації співробітників для забезпечення належної якості роботи.

Операційний департамент бере на себе управління логістичними процесами. Цей підрозділ координує процеси доставки, організовує роботу складів і маршрутів, відповідає за забезпечення високої швидкості та ефективності обробки посилок. Всі ці дії забезпечують безперебійність процесів доставки, що є основною метою компанії.

Маркетинг і продажі здійснюються через комерційний департамент, який займається просуванням послуг компанії та формуванням бренду. Він працює над залученням нових клієнтів і створює маркетингові стратегії, що дозволяють підтримувати конкурентоспроможність на ринку. Комерційний департамент також взаємодіє з бізнес-клієнтами та організовує співпрацю з інтернет-магазинами і іншими партнерами.

Технологічна підтримка компанії здійснюється через ІТ департамент. Цей підрозділ забезпечує роботу усіх інформаційних систем, впроваджує нові технології, що автоматизують внутрішні процеси, а також забезпечує безпеку даних. Технології, розроблені ІТ департаментом, дозволяють компанії підтримувати високу ефективність обслуговування клієнтів.

Юридичний департамент здійснює правову підтримку всіх аспектів діяльності компанії. Він займається розробкою контрактів, консультує різні підрозділи з юридичних питань і представляє інтереси компанії перед державними органами та судами. Цей департамент гарантує дотримання всіх вимог законодавства та захищає інтелектуальну власність компанії.

Для підтримки належного рівня ефективності внутрішніх процесів компанія має департамент внутрішнього аудиту, який займається контролем і перевіркою відповідності процесів внутрішнім стандартам і політикам.

Таким чином, кожен підрозділ має свою чітку роль у забезпеченні ефективної роботи ТОВ «НОВА ПОШТА». Всі складові структури взаємодіють, щоб досягти високих результатів у конкурентному середовищі і задовольняти потреби клієнтів.

Оцінка фінансово-економічного становища підприємства є важливою складовою процесу визначення його ефективності та здатності конкурувати на ринку. ТОВ «НОВА ПОШТА», як представник бізнесу, має значний вплив на сталий розвиток як свого регіону, так і галузі в цілому. Аналіз фінансових показників цього підприємства допомагає виявити не тільки його успішні аспекти, але й зони, які потребують вдосконалення та уваги. Така оцінка є необхідною для забезпечення фінансової стабільності та підвищення ефективності роботи підприємства в умовах змінного економічного середовища. Це дає змогу керівництву приймати стратегічно обґрунтовані рішення, спрямовані на покращення конкурентоспроможності компанії та адаптацію її розвитку до нових викликів ринку.

В таблиці 2.1 наведений аналіз структури активів ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 рр.

Таблиця 2.1 – Аналіз структури активів ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 рр., тис. грн.

Показник	Роки			Відхилення:			
	2021	2022	2023	абсолютне		відносне	
				2022-2021	2023-2021	2022/2021	2023/2022
АКТИВИ	15365128	19515221	26752062	4150093	7236841	27,01	37,08
I. Необоротні активи	9533063	12025648	17069970	2492585	5044322	26,15	41,95
Нематеріальні активи	232267	202964	245252	-29303	42288	-12,62	20,84
Незавершені капітальні інвестиції	2177184	2835272	3528058	658088	692786	30,23	24,43
Основні засоби	6838787	8026715	12120922	1187928	4094207	17,37	51,01
Інші фінансові інвестиції	0	35602	4630	35602	-30972	-	-87,00
Відстрочені податкові активи	119071	135629	162045	16558	26416	13,91	19,48
Інші необоротні активи	165754	789466	1009063	623712	219597	376,29	27,82
II. Оборотні активи	5832065	7489573	9682092	1657508	2192519	28,42	29,27
Запаси	353763	587449	555913	233686	-31536	66,06	-5,37
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи послуги	750535	992633	1241218	242098	248585	32,26	25,04
Дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами	116453	174561	210321	58108	35760	49,90	20,49
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	318050	65940	226432	-252110	160492	-79,27	243,39
Дебіторська заборгованість за нарахованих доходів	15588	37894	62605	22306	24711	143,10	65,21
Інші поточна дебіторська заборгованість	1310539	267178	678293	-1043361	411115	-79,61	153,87
Поточні фінансові інвестиції	0	403263	106089	403263	-297174	-	-73,69
Гроші та їх еквіваленти	2950053	4940852	6554017	1990799	1613165	67,48	32,65
Витрати майбутніх періодів	17084	19803	47204	2719	27401	15,92	138,37

Джерело: розраховано автором на основі [34]

Аналіз структури активів ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 роки показує стійке зростання загальних активів, що збільшились на 37,08% до 26,75 млн грн. Зокрема, необоротні активи зросли на 41,95%, що свідчить про значні інвестиції в основні засоби та інші довгострокові активи. Витрати на нематеріальні активи зменшились у 2022 році, але в 2023 році вони знову зросли. Основні засоби, у свою чергу, збільшились на 51,01%, що підтверджує активні інвестиції у розвиток матеріальної бази компанії.

Оборотні активи також зросли на 29,27%, переважно через збільшення дебіторської заборгованості. Це свідчить про розширення клієнтської бази, хоча значне зростання дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом може вказувати на проблеми в розрахунках з державними органами. Збільшення грошей та їх еквівалентів на 32,65% вказує на покращення ліквідності компанії.

Незважаючи на зниження запасів та поточних фінансових інвестицій, загалом компанія демонструє стабільний розвиток і зростання активів, що сприяє її фінансовій стійкості.

На рис. 2.2 та 2.3 наведена динаміка необоротних та оборотних активів ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 рр. відповідно.

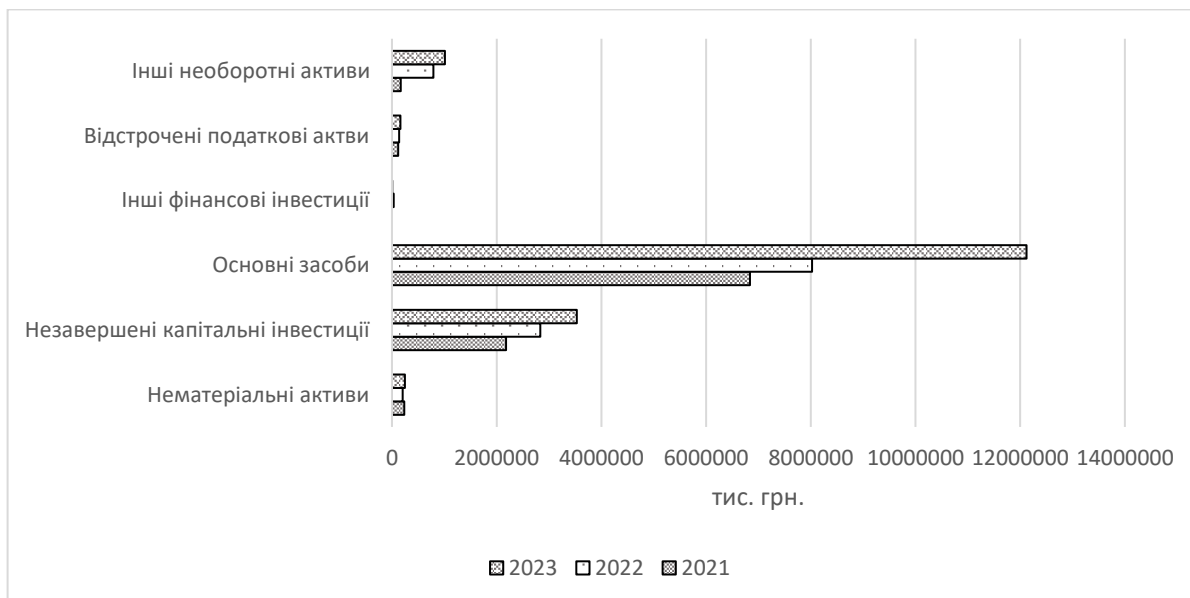

Рисунок 2.2 – Динаміка необоротних активів ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 рр.

Джерело: побудовано автором на основі [34]

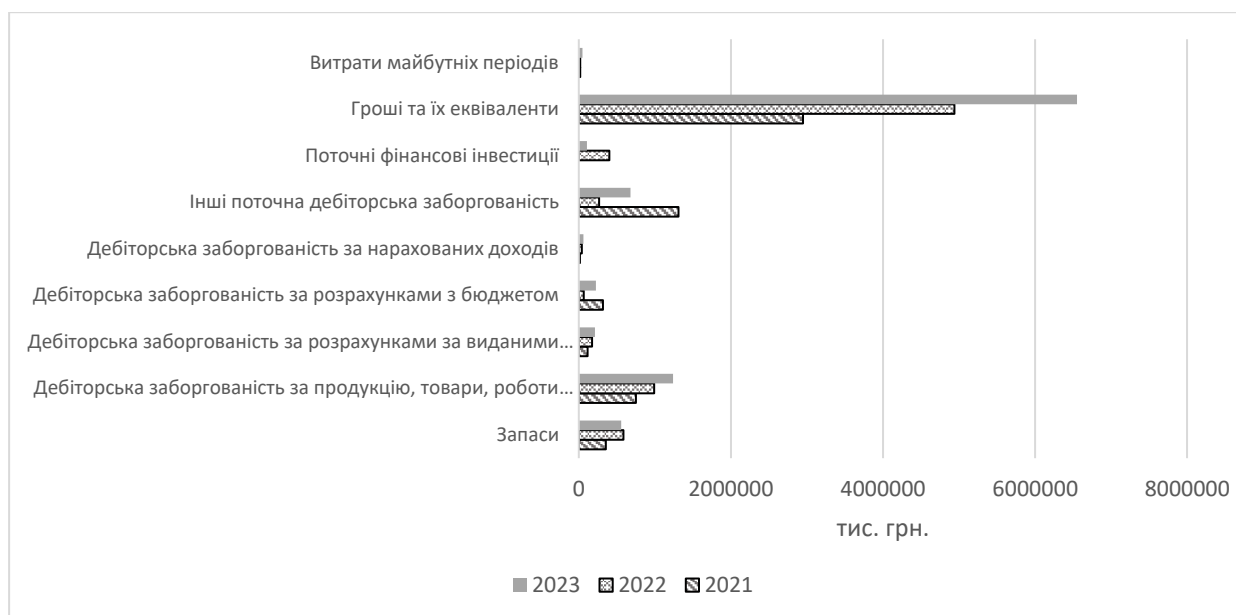

Рисунок 2.3 – Динаміка оборотних активів ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 рр.

Джерело: побудовано автором на основі [34]

В таблиці 2.2 наведений аналіз структури пасивів ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 рр. На рисунку 2.4 наведена динаміка зміни складових пасивів ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 рр.

Аналіз структури пасивів ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 роки показує значне зростання активів і покращення фінансової ситуації компанії. Загальні пасиви збільшились на 37,08%, що вказує на стабільний розвиток підприємства. Власний капітал зріс на 28,47%, завдяки збільшенню нерозподіленого прибутку та додаткового капіталу.

Довгострокові зобов'язання зросли на 39,89%, що свідчить про активне залучення фінансування через кредити та інші зобов'язання. Поточні зобов'язання збільшились на 45,16%, що відображає зростання короткострокових боргів, включаючи зобов'язання перед бюджетом та постачальниками. Загалом, компанія має збалансовану структуру пасивів, зростання капіталу та зобов'язань сприяє її фінансовій стійкості та розвитку.

Таблиця 2.2 – Аналіз структури пасивів ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 рр., тис. грн.

Показник	Роки			Відхилення:			
	2021	2022	2023	абсолютне		відносне	
				2022-2021	2023-2021	2022/2021	2023/2022
ПАСИВИ	15365128	19515221	26752062	4150093	7236841	27,01	37,08
I. Власний капітал	5568255	8468177	10879248	2899922	2411071	52,08	28,47
Зареєстрований (пайовий) капітал	4654	4654	4654	0	0	0,00	0,00
Додатковий капітал	27301	30715	92953	3414	62238	12,51	202,63
Резервний капітал	17752	17752	17752	0	0	0,00	0,00
Нерозподілений прибуток	5247901	7750397	10145105	2502496	2394708	47,69	30,90
Неконтрольована частка	270647	664659	618784	394012	-45875	145,58	-6,90
II. Довгострокові зобов'язання та забезпечення	3643531	3100195	4336881	-543336	1236686	-14,91	39,89
Довгострокові кредити банків	1456288	1454745	1912643	-1543	457898	-0,11	31,48
Інші довгострокові зобов'язання	2187243	1645450	2424238	-541793	778788	-24,77	47,33
III. Поточні зобов'язання та забезпечення	6153342	7946849	11535933	1793507	3589084	29,15	45,16
Короткострокові кредити банків	0	76000	35000	76000	-41000	-	-53,95
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1533841	2301491	3424290	767650	1122799	50,05	48,79
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1154942	1181221	1870939	26279	689718	2,28	58,39
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	597345	765741	886293	168396	120552	28,19	15,74
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	88804	84895	114271	-3909	29376	-4,40	34,60
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	450847	503931	761453	53084	257522	11,77	51,10
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	47068	50032	73349	2964	23317	6,30	46,60
Поточна кредиторська заборгованість з учасниками	10899	19656	883928	8757	864272	80,35	4396,99
Поточні забезпечення	494756	561152	897420	66396	336268	13,42	59,92
Інші поточні зобов'язання	1774840	2402730	2588990	627890	186260	35,38	7,75

Джерело: розраховано автором на основі [34]

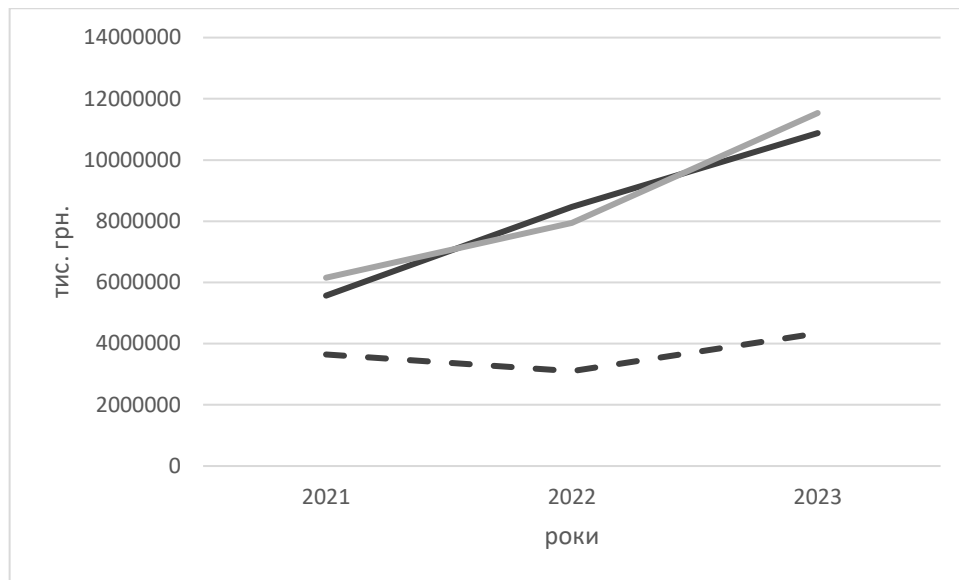

Рисунок 2.4 - Динаміка складових пасивів ТОВ «НОВА ПОШТА»
за 2021-2023 рр.

Джерело: побудовано автором на основі [34]

Сформуємо таблицю Г1 (додаток Г) з вихідними даними щодо руху основних засобів ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 рр.

Таблиця Г1 відображає зміни у складі та вартості основних засобів ТОВ «НОВА ПОШТА» протягом 2021-2023 років, подаючи дані у тисячах гривень. Вона ілюструє динаміку активів компанії, враховуючи їхнє надходження, вибуття, амортизацію, переоцінку, внутрішнє переміщення та інші фактори, що впливали на фінансовий стан.

Розглянуто різні категорії основних засобів, що використовуються в діяльності підприємства, зокрема матеріальні активи та довгострокові орендні права. Представлені показники дають змогу оцінити, як змінювалася балансова вартість активів, які обсяги інвестицій здійснювалися, а також які втрати зазнавало підприємство внаслідок зносу та вибуття майна.

Аналіз цих даних дозволяє відстежити тенденції оновлення та використання основних засобів, оцінити ефективність капіталовкладень і зрозуміти, як ТОВ «НОВА ПОШТА» управляє своїми активами в умовах змінного ринкового середовища.

В таблиці 2.3 наведений аналіз основних засобів ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 рр.

Таблиця 2.3 – Аналіз основних засобів ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 рр., тис. грн.

Показник	Роки			Відхилення:			
				абсолютне		відносне	
	2021	2022	2023	2021-2022	2023-2022	2021/2022	2023/2022
Чиста балансова вартість на початок року	3404220	6838787	8026715	3434567	1187928	100,89	17,37
Надходження	3886969	2249610	4941931	-1637359	2692321	-42,12	119,68
Покупка компаній	301707	781452	181297	479745	-600155	159,01	-76,80
Вибуття	421573	804845	478761	383272	-326084	90,91	-40,52
Резерв під знецінення	0	156635	30007	156635	-126628	-	-80,84
Амортизація за рік	1424551	1834028	2479084	409477	645056	28,74	35,17
Зміна умов	271483	150687	284399	-120796	133712	-44,49	88,73
Переведення у валюту представлення	0	0	31675	0	31675	-	-
Внутрішнє переміщення	820496	801687	1582743	-18809	781056	-2,29	97,43
Первісна вартість ОЗ	9191409	11604057	17068310	2412648	5464253	26,25	47,09
Накопичена амортизація	2352622	3577342	4947388	1224720	1370046	52,06	38,30
Чиста балансова вартість на кінець періоду	6838787	8026715	12120922	1187928	4094207	17,37	51,01

Джерело: розраховано автором на основі [34]

Компанія продовжує активно розвивати матеріально-технічну базу, що підтверджується зростанням чистої балансової вартості основних засобів. Протягом аналізованого періоду спостерігається значне збільшення інвестицій, що у 2023 році призвело до приросту цього показника на 51,01% порівняно з попереднім роком.

Динаміка надходжень свідчить про коливання інвестиційної активності: після зниження у 2022 році спостерігається різке відновлення у 2023-му.

Паралельно із цим скорочується обсяг витрат на придбання компаній, що може вказувати на зміну підходів до розвитку.

Амортизаційні витрати поступово збільшуються, що відображає активне використання основних засобів. Вибуття у 2022 році зростає, а наступного року скорочується, що може свідчити про ефективніше управління активами.

Підвищення загальної вартості основних засобів та збільшення внутрішніх переміщень у 2023 році демонструють активну оптимізацію ресурсів. Усе це вказує на системне оновлення та масштабування операційної діяльності компанії.

Сформуємо таблицю 2.4 для проведення аналізу чисельності персоналу та фонду заробітної плати ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 рр.

Таблиця 2.4 – Аналіз чисельності персоналу та фонду заробітної плати ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 рр.

Показник	Роки			Відхилення:			
				абсолютне		відносне	
	2021	2022	2023	2021-2022	2023-2022	2021/2022	2023/2022
Середньооблікова чисельність персоналу, ос.:	29790	31486	31298	1696,00	-188,00	5,69	-0,60
керівники	1490	1259	1565	-230,06	305,46	-15,45	24,25
спеціалісти	194	113	250	-80,29	137,03	-41,46	120,90
робітники	139	86	175	-53,27	89,12	-38,21	103,46
службовці	14	9	16	-4,47	6,30	-32,03	66,46
Середньомісячна заробітна плата 1 працівника, грн.	26300	25020	30003	-1280,00	4983,00	-4,87	19,92
Фонд оплати праці, тис. грн.	8618247	9453357	11268407	835109,64	1815050,09	9,69	19,20

Джерело: розраховано автором на основі [34]

За три роки чисельність персоналу ТОВ «НОВА ПОШТА» змінювалася нерівномірно. У 2022 році компанія збільшила штат, але вже у 2023-му кількість працівників трохи скоротилася. Зміни торкнулися різних категорій: якщо в 2022 році зменшилася кількість керівників, спеціалістів і робітників, то у 2023 році компанія повернулася до розширення цих груп.

Зарплатна політика також змінювалася. У 2022 році середня зарплата трохи знизилася, але вже у 2023-му суттєво зросла майже на 20%. Це може свідчити про адаптацію до економічної ситуації та бажання компанії утримати цінних фахівців.

Фонд оплати праці зростав протягом усього періоду, що говорить про стабільні інвестиції у персонал. Якщо у 2022 році його приріст був помірним, то у 2023 році він прискорився. Це може бути пов'язано як із підвищенням зарплат, так і з оптимізацією кадрової політики.

Загалом компанія демонструє гнучкий підхід до управління персоналом, адаптуючись до ринкових умов. Оптимізація штату, підвищення зарплат і зростання фонду оплати праці свідчать про прагнення утримувати конкурентні позиції на ринку праці.

На рисунку 2.5. наведена ілюстрація зміни середньооблікової чисельності персоналу та фонду заробітної плати ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 рр.

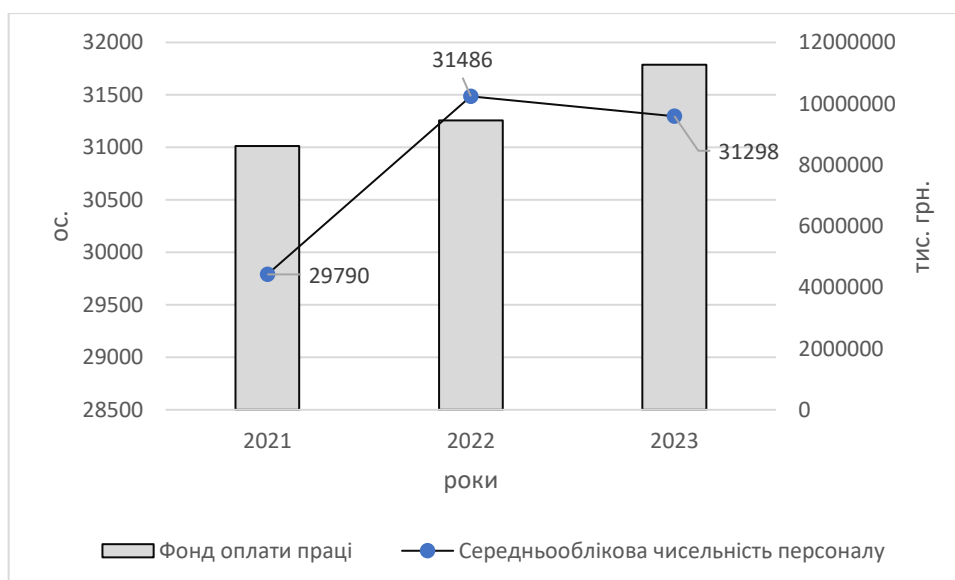

Рисунок 2.5 – Динаміка середньооблікової чисельності персоналу та фонду заробітної плати ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 рр.

Джерело: побудовано автором на основі [34]

За три роки витрати компанії суттєво зросли, що може вказувати на розширення масштабів діяльності, збільшення вартості ресурсів та активніші

партнерські відносини. Особливо помітний стрибок у 2023 році, коли загальні витрати зросли майже в півтора рази.

Таблиця 2.5 – Аналіз собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 рр., тис. грн.

Показник	Роки			Відхилення:			
				абсолютне		відносне	
	2021	2022	2023	2021-2022	2023-2022	2021/2022	2023/2022
Зарплата та пов'язані з нею витрати	7089167	6816264	10157870	-272903	3341606	-3,85	49,02
Винагорода партнерам	2995944	3757094	5838205	761150	2081111	25,41	55,39
Матеріальні витрати та паливо	2180356	3861403	3582436	1681047	-278967	77,10	-7,22
Автопослуги	2660669	2743092	6143585	82423	3400493	3,10	123,97
Амортизація	1295932	1690930	2305127	394998	614197	30,48	36,32
Еквайринг	0	528407	948043	528407	419636	-	79,42
Обслуговування та ремонт основних засобів	342258	414571	618052	72313	203481	21,13	49,08
Компенсація комунальних витрат	306875	397813	541892	90938	144079	29,63	36,22
Оренда	268599	201938	252326	-66661	50388	-24,82	24,95
Послуги зв'язку	135034	140226	168348	5192	28122	3,84	20,05
Послуги обрешетування	179068	135494	151233	-43574	15739	-24,33	11,62
Послуги аутсорсингу	370464	111314	140497	-259150	29183	-69,95	26,22
Витрати на відсотки	0	0	9197	0	9197	-	-
Інші витрати	854139	297110	637696	-557029	340586	-65,22	114,63
Всього	18678505	21095656	31494507	2417151	10398851	12,94	49,29

Джерело: розраховано автором на основі [34]

Фонд оплати праці виявив нестабільну динаміку: після незначного зниження у 2022 році в 2023-му він різко зріс. Це, ймовірно, пов'язано із коригуванням системи винагород та адаптацією до ринкових змін.

Суттєве зростання витрат на партнерські винагороди та транспортні послуги вказує на розширення логістичних операцій. Це може бути наслідком збільшення обсягів перевезень або зміни умов співпраці з підрядниками.

У матеріальних витратах спостерігається спад у 2023 році, що може свідчити про ефективніші закупівельні стратегії або зміну структури витрат. Витрати на оренду, після зниження у 2022 році, знову зросли, що, ймовірно, пов'язано з оновленням площ чи зміною умов орендних угод.

Постійне збільшення витрат на амортизацію та ремонт основних засобів свідчить про активне використання інфраструктури та необхідність її оновлення. Зростання інших витрат може вказувати на нові напрямки витрат, пов'язані з операційною діяльністю.

Загалом спостерігається як зростання витрат, так і їх оптимізація за окремими напрямками. Це свідчить про гнучкість компанії у фінансовому управлінні та адаптацію до змін у бізнес-середовищі.

В таблиці 2.6 проведемо аналіз операційних витрат ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 рр.

Таблиця 2.6 – Аналіз операційних витрат ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 рр., тис. грн.

Показник	Роки			Відхилення:			
				абсолютне		відносне	
	2021	2022	2023	2021-2022	2023-2022	2021/2022	2023/2022
Матеріальні затрати	2213327	3941782	3769080	1728455	-172702	78,09	-4,38
Витрати на оплату праці	7409777	6526305	11235271	-883472	4708966	-11,92	72,15
Відрахування на соціальні заходи	1454209	1346024	2038427	-108185	692403	-7,44	51,44
Амортизація	1459747	1871690	2520407	411943	648717	28,22	34,66
Інші операційні витрати	9679160	10465768	17219461	786608	6753693	8,13	64,53
Разом	22216220	24151569	36782646	1935349	12631077	8,71	52,30

Джерело: розраховано автором на основі [34]

Протягом 2021-2023 років ТОВ «НОВА ПОШТА» спостерігала значне зростання операційних витрат. Загальна сума витрат у 2023 році перевищила рівень попереднього року на 41,9%, що відображає як активне розширення діяльності, так і зростання витрат на основні ресурси.

Матеріальні витрати у 2023 році дещо зменшились на 272,9 млн грн порівняно з 2022 роком, що свідчить про певну оптимізацію витрат або зменшення споживання матеріалів. Проте, порівняно з 2021 роком, ці витрати виросли на 49%.

Витрати на оплату праці стали однією з основних статей витрат компанії. У 2023 році вони значно зросли, що, ймовірно, пов'язано з підвищенням зарплат або збільшенням кількості співробітників. Зростання в порівнянні з 2022 роком становить більше 55%, а в порівнянні з 2021 роком - 25%.

Відрахування на соціальні заходи у 2023 році зменшились порівняно з 2022 роком, але залишаються вищими за рівень 2021 року. Амортизаційні витрати зросли більш ніж удвічі, що вказує на активну модернізацію основних засобів та їх інтенсивне використання.

Інші операційні витрати також значно зросли, що свідчить про підвищення вартості зовнішніх послуг та зростання операційних витрат у міру розвитку компанії.

Загалом, операційні витрати ТОВ «НОВА ПОШТА» демонструють чітке зростання, що є логічним результатом розширення бізнесу та адаптації до нових умов ринку.

Сформуємо таблицю Д1 (додаток Д) структури фінансових результатів за сегментами ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 рр.

В таблиці 2.7 наведений результат аналізу структури фінансових результатів за сегментами ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 рр.

Аналіз структури фінансових результатів ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 роки показує значне зростання як доходів, так і прибутку компанії. Загальний дохід від реалізації продукції, робіт та послуг зріс з 25,55 млрд грн у 2021 році до 28,46 млрд грн у 2022 році, а в 2023 році досяг 43,65 млрд грн. При цьому основну роль у цьому зростанні відіграє сегмент поштових послуг, де доходи значно збільшились, з 20,96 млрд грн у 2021 році до 37,05 млрд грн у 2023 році. Дохід від фінансових послуг також зростає, але в менших масштабах.

Таблиця 2.7 – Аналіз структури фінансових результатів за сегментами ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 рр.

Показник	Роки			Відхилення:			
				абсолютне		відносне	
	2021	2022	2023	2021-2022	2023-2022	2021/2022	2023/2022
Реалізація зовнішнім покупцям	25549607	28461964	43645219	2912357	15183255	11,40	53,35
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	25549607	28461964	43645219	2912357	15183255	11,40	53,35
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	18678505	21095656	31494507	2417151	10398851	12,94	49,29
Інші операційні доходи	218633	667364	579530	448731	-87834	205,24	-13,16
Адміністративні витрати	2298389	1873082	3495117	-425307	1622035	-18,50	86,60
Витрати на збут	685754	603898	1234713	-81856	630815	-11,94	104,46
Інші операційні витрати	553572	578933	558309	25361	-20624	4,58	-3,56
Інші фінансові доходи	84054	181763	115982	97709	-65781	116,25	-36,19
Інші доходи	211	0	43433	-211	43433	-100,00	-
Фінансові витрати	544998	771717	1117868	226719	346151	41,60	44,85
Інші витрати	255	373992	981144	373737	607152	146563,53	162,34
Витрати (дохід) з податку на прибуток	571418	751108	1223659	179690	472551	31,45	62,91
Чистий прибуток по сегменту	2519616	3262705	4278847	743089	1016142	29,49	31,14

Джерело: розраховано автором на основі [34]

Що стосується собівартості реалізованої продукції, вона також зросла - з 18,68 млрд грн у 2021 році до 31,49 млрд грн у 2023 році, проте частка собівартості в загальному доході знизилася з 73% до 72%, що свідчить про більш ефективне управління витратами.

Операційні витрати, зокрема на адміністративні послуги та збут, також зросли, але темпи цього зростання були нижчими порівняно зі зростанням доходів. Адміністративні витрати збільшились з 2,30 млрд грн у 2021 році до 3,50

млрд грн у 2023 році, тоді як витрати на збут росли повільніше. Це свідчить про успішну стратегію компанії щодо масштабування без значного збільшення витрат на збут.

Чистий прибуток компанії стабільно зростав з 2,52 млрд грн у 2021 році до 4,28 млрд грн у 2023 році. Це відображає ефективність управлінських рішень, спрямованих на збільшення доходів та оптимізацію витрат.

В цілому, ТОВ «НОВА ПОШТА» демонструє стійкий фінансовий ріст завдяки стратегічному управлінню доходами, витратами та підвищенню ефективності операційної та фінансової діяльності.

Сформуємо таблицю 2.8 основних економічних показників ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 рр.

Аналіз основних економічних показників ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 роки вказує на стійке зростання компанії, особливо в частині товарної продукції, активів і прибутковості.

За аналізований період товарна продукція компанії зросла на 11,4% у 2022 році та на 53,35% у 2023 році, що відображає значне збільшення обсягів реалізації та розширення ринку. Водночас, собівартість реалізованої продукції збільшилася на 12,94% у 2022 році та на 49,29% у 2023 році, що свідчить про збільшення витрат у пропорції до зростання доходів. Проте компанії вдалося збільшити валовий прибуток на 7,21% у 2022 році і на 64,95% у 2023 році, що вказує на ефективне управління витратами та підвищення маржі прибутковості.

Загалом, середньорічна вартість основних засобів зросла на 17,37% у 2022 році і на 51,01% у 2023 році, що демонструє активні інвестиції в основні засоби, спрямовані на розширення потужностей і поліпшення якості послуг. Оборотні активи також збільшились на 28,42% у 2022 році та на 29,27% у 2023 році, що свідчить про поліпшення ліквідності та гнучкості бізнесу.

Таблиця 2.8 – Основні економічні показники ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 рр.

Показник	Роки			Відхилення за залишковою вартістю			
				абсолютне		темп приросту, %	
	2021	2022	2023	2022/ 2021	2023/ 2022	2022/ 2021	2023/ 2022
Товарна продукція, тис. грн.	25549607	28461964	43645219	2912357	15183255	11,40	53,35
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	6838787	8026715	12120922	1187928	4094207	17,37	51,01
Оборотні активи, тис. грн.	5832065	7489573	9682092	1657508	2192519	28,42	29,27
Нематеріальні активи, тис. грн.	164563	232267	202964	67704	-29303	41,14	-12,62
Дебіторська заборгованість, тис. грн.	750535	992633	1241218	242098	248585	32,26	25,04
Кредиторська заборгованість, тис. грн.	6153342	7946849	11535933	1793507	3589084	29,15	45,16
Фінансові зобов'язання, тис. грн.	5296372	5562402	7796171	266030	2233769	5,02	40,16
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	18678505	21095656	31494507	2417151	10398851	12,94	49,29
Валовий прибуток, тис. грн.	6871102	7366308	12150712	495206	4784404	7,21	64,95
Чистий прибуток, тис. грн.	2519616	3262705	4278847	743089	1016142	29,49	31,14
Середньорічна кількість працівників, ос.	29790	31486	31298	1696	-188	5,69	-0,60
Продуктивність праці, тис. грн./ос.	857,66	903,96	1394,51	46	491	5,40	54,27
Фондовіддача, грн./грн.	3,74	3,55	3,60	0	0	-5,09	1,55
Фондомісткість, грн./грн.	0,27	0,28	0,28	0	0	5,36	-1,52
Фондоозброєність, тис. грн./ос.	229,57	254,93	387,27	25	132	11,05	51,91
Рентабельність продукції, %	13,49	15,47	13,59	2	-2		
Рентабельність підприємства, %	19,89	21,03	19,63	1	-1		

Джерело: розраховано автором на основі [34]

Що стосується дебіторської та кредиторської заборгованості, то обидва показники демонструють значне зростання, при цьому дебіторська заборгованість зросла на 32,26% у 2022 році та на 25,04% у 2023 році, що вказує на зростання обсягів наданих послуг, а кредиторська заборгованість збільшилась

на 29,15% у 2022 році та на 45,16% у 2023 році, що може свідчити про зміни в умовах співпраці з постачальниками.

Чистий прибуток компанії також показує стабільне зростання - на 29,49% у 2022 році та на 31,14% у 2023 році. Це є результатом як зростання доходів, так і ефективного контролю за витратами.

Продуктивність праці компанії суттєво зросла, з 857,66 тис. грн на одного працівника у 2021 році до 1394,51 тис. грн у 2023 році, що на 54,27% більше порівняно з 2022 роком. Це вказує на підвищення ефективності роботи персоналу внаслідок модернізації і автоматизації процесів.

Однак деякі показники, такі як фондівддача і фондомісткість, мають незначні коливання, що може вказувати на необхідність подальшого оптимізування використання основних засобів та ресурсів. Водночас, фондозабезпеченість на одного працівника збільшилась на 51,91% у 2023 році, що вказує на більш високий рівень забезпечення трудових ресурсів.

Рентабельність продукції та рентабельність підприємства показують невелике зниження у 2023 році порівняно з 2022 роком, але загалом залишаються на високому рівні, що підтверджує стабільну прибутковість діяльності ТОВ «НОВА ПОШТА».

Загальний фінансовий стан ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 роки свідчить про стабільне зростання та ефективне управління компанією. Основні фінансові показники, зокрема товарна продукція, середньорічна вартість основних засобів, оборотні активи та прибутковість, демонструють позитивну динаміку, що вказує на успішне розширення бізнесу та підвищення ефективності його функціонування.

Зростання товарної продукції на 53,35% у 2023 році є значним досягненням і вказує на покращення ринкових позицій компанії. Збільшення валового прибутку та чистого прибутку підтверджує здатність компанії контролювати витрати та підтримувати високий рівень рентабельності, навіть при значному зростанні витрат.

Продуктивність праці та фондозабезпеченість також продовжують зростати, що свідчить про вдосконалення ресурсного потенціалу і ефективне використання інвестицій. При цьому, незначні коливання показників фондівіддачі та фондомісткості можуть вказувати на можливість подальшого оптимізування використання основних засобів.

У цілому, ТОВ «НОВА ПОШТА» демонструє стійке зростання на фоні стабільних фінансових результатів, що свідчить про сильний фінансовий стан підприємства. Однак для забезпечення подальшого успіху компанії важливо продовжувати оптимізувати витрати та ефективно управляти ресурсами, аби підтримувати високі темпи росту та прибутковості.

2.2 Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «НОВА ПОШТА»

Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів підприємства є важливим інструментом для визначення його здатності забезпечувати сталий розвиток та досягати фінансових цілей. Для ТОВ «НОВА ПОШТА» правильний аналіз фінансових ресурсів є необхідним для того, щоб ураховувати не лише поточні результати діяльності, але й забезпечити потенціал для подальшого зростання. В умовах ринку, що постійно змінюється, підприємству критично важливо забезпечувати ефективне використання фінансів, оптимізувати витрати та максимізувати доходи, що неможливо без регулярного моніторингу ефективності використання ресурсів.

Такі оцінки дають змогу оцінити, наскільки ефективно використовуються активи підприємства, чи відповідає структура капіталу стратегії зростання, а також чи достатньо ефективно розподіляються фінансові ресурси між різними підрозділами. Важливим аспектом є аналіз використання оборотних і основних засобів, що дозволяє оцінити їх вплив на загальну продуктивність і

рентабельність компанії. Адже у компанії, яка працює в умовах конкурентного середовища, правильне спрямування інвестицій може стати вирішальним фактором для забезпечення лідерства на ринку.

Оцінка фінансової ефективності також дозволяє керівництву виявити можливі недоліки у фінансовій політиці підприємства та своєчасно коригувати стратегії фінансування, витрат і доходів. Для ТОВ «НОВА ПОШТА» це важливо не лише для поліпшення поточного фінансового стану, але й для забезпечення стабільного зростання в майбутньому, що передбачає вдосконалення процесів управління фінансовими потоками та оптимізацію використання як власних, так і залучених коштів.

Регулярний аналіз ефективності використання фінансових ресурсів надає можливість для комплексного оцінювання не лише поточного фінансового стану компанії, а й передбачення майбутніх фінансових результатів. Такий підхід дозволяє формувати чітке розуміння того, як підприємство має розвиватися у довгостроковій перспективі, враховуючи змінювані умови ринку та потреби бізнесу.

Для здійснення аналізу ефективності використання фінансових ресурсів підприємства необхідно дотримуватися чіткої послідовності дій, починаючи з підготовки даних та завершуючи формулюванням висновків і рекомендацій. Першим кроком є збір необхідної фінансової звітності, яка повинна бути актуальною та достовірною. Це включає баланс підприємства, звіт про прибутки і збитки, звіт про рух грошових коштів та інші документи, що допомагають отримати загальну картину фінансового стану підприємства [34].

Другим етапом є оцінка структури активів і зобов'язань компанії. Важливим аспектом цього етапу є визначення частки оборотних і необоротних активів, а також короткострокових і довгострокових зобов'язань підприємства. Проводиться розрахунок ліквідності, що дає змогу оцінити здатність підприємства виконувати свої поточні зобов'язання в найближчій перспективі. Аналіз фінансової стійкості підприємства дозволяє визначити рівень його залежності від зовнішнього фінансування (табл. 2.9).

Таблиця 2.9 – Аналіз основних фінансових показників ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 рр.

Показник	Роки			Відхилення	
	2021	2022	2023	2022/ 2021	2023/ 2022
Коефіцієнт ліквідності (поточний коефіцієнт ліквідності)	0,95	0,94	0,84	-0,01	-0,10
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,36	0,43	0,41	0,07	-0,03
Частка оборотних активів	0,38	0,38	0,36	0,00	-0,02
Частка необоротних активів	1,63	0,73	0,64	-0,91	-0,09
Структура короткострокових зобов'язань	0,40	0,41	0,43	0,01	0,02
Структура довгострокових зобов'язань	0,24	0,16	0,16	-0,08	0

Джерело: розраховано автором на основі [34]

Аналіз фінансових показників ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 роки показує важливі зміни в структурі активів і зобов'язань підприємства. Коефіцієнт ліквідності протягом трьох років знизився з 0,95 у 2021 році до 0,84 у 2023 році. Це вказує на те, що здатність компанії покривати свої короткострокові зобов'язання за рахунок поточних активів зменшилася, що може бути тривожним сигналом щодо фінансової стабільності.

Коефіцієнт фінансової стійкості спочатку зріс з 0,36 у 2021 році до 0,43 у 2022 році, однак потім знизився до 0,41 у 2023 році. Зниження на 0,03 у 2023 році свідчить про деяке послаблення фінансової стабільності, хоча загалом рівень фінансової стійкості залишався досить високим протягом досліджуваного періоду.

Частка оборотних активів залишалася стабільною в 2022 році, однак у 2023 році вона знизилася до 0,36, що означає зменшення ліквідності компанії. Це може бути результатом зміни структури активів, коли частка довгострокових активів зросла, що знизило можливості швидкого переведення їх у готівку. Водночас частка необоротних активів значно зменшилася, з 1,63 у 2021 році до 0,64 у 2023 році. Це свідчить про стратегію зменшення інвестицій у

довгострокові активи, що може бути частиною плану з підвищення ліквідності компанії.

У свою чергу, структура короткострокових зобов'язань за цей період зросла, що означає збільшення зобов'язань, які компанія повинна погасити в найближчий час. Це може бути наслідком зростання поточних зобов'язань, що потребує більше оборотного капіталу. Структура довгострокових зобов'язань залишалася стабільною впродовж аналізованого періоду, що вказує на відносно стабільну фінансову позицію компанії в частині погашення зобов'язань з тривалим терміном.

Загалом, аналіз показує, що ТОВ «НОВА ПОШТА» продовжує адаптувати свою фінансову структуру до змін у ринкових умовах, хоча є певні сигнали про зниження ліквідності та зростання короткострокових зобов'язань, що потребує уважної оцінки для подальшого забезпечення фінансової стабільності.

Основні результати проведеного аналізу основних фінансових показників ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 рр. наведено на рис. 2.6.

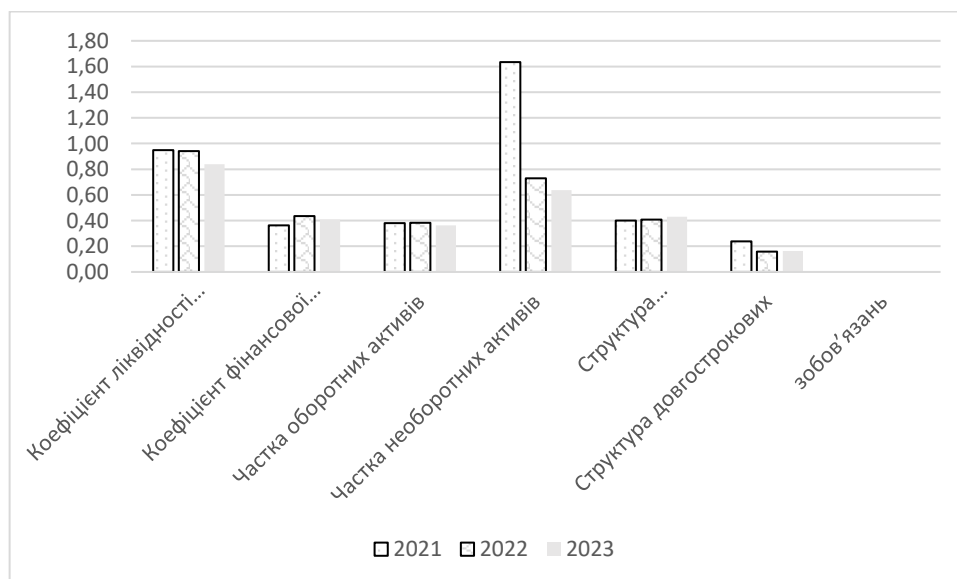

Рисунок 2.6 – Динаміка основних фінансових показників ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 рр.

Джерело: побудовано автором на основі [34]

Наступним етапом є оцінка структури капіталу підприємства. Для цього важливо визначити, який відсоток капіталу становлять власні кошти компанії, а

який - залучені фінансові ресурси. Розрахунок коефіцієнта фінансового левериджу допомагає зрозуміти, наскільки підприємство використовує позикові кошти для фінансування своєї діяльності (табл. 2.10).

Таблиця 2.10 – Аналіз структури капіталу ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 рр.

Показник	Роки			Відхилення	
	2021	2022	2023	2022/ 2021	2023/ 2022
Коефіцієнт фінансового левериджу	1,76	1,30	1,46	-0,45	0,15
Коефіцієнт заборгованості	0,64	0,57	0,59	-0,07	0,03
Коефіцієнт автономії	0,36	0,43	0,41	0,07	-0,03
Зміна в структурі капіталу	-0,03	0,39	-0,15	0,42	-0,55
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,57	0,77	0,69	0,20	-0,08
Коефіцієнт ліквідності	0,95	0,94	0,84	-0,01	-0,10

Джерело: розраховано автором на основі [34]

Аналіз структури капіталу ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 роки показує, що коефіцієнт фінансового левериджу знизився у 2022 році, але знову зріс у 2023 році, вказуючи на тимчасове збільшення використання позикових коштів. Коефіцієнт заборгованості знизився у 2022 році, але трохи зріс у 2023 році, що свідчить про незначне збільшення боргового навантаження.

Коефіцієнт автономії зріс у 2022 році, але знизився у 2023 році, що може означати зменшення частки власних коштів у фінансуванні. Зміна в структурі капіталу була позитивною в 2022 році, але негативною у 2023 році.

Коефіцієнт фінансової стійкості збільшився у 2022 році, але знизився в 2023 році, а коефіцієнт ліквідності знизився у 2023 році, що може вказувати на зменшення здатності підприємства покривати короткострокові зобов'язання.

Аналіз ефективності використання активів є ключовим етапом. На цьому етапі необхідно розрахувати показники фондівдачі та фондомісткості, що дозволяє оцінити ефективність використання основних засобів (табл. 2.11). Оцінка оборотності активів допомагає визначити, наскільки швидко підприємство використовує свої ресурси для генерування доходу.

Таблиця 2.11 – Аналіз ефективності використання активів ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 рр.

Показник	Роки			Відхилення	
	2021	2022	2023	2022/ 2021	2023/ 2022
Коефіцієнт оборотності активів	1,66	1,46	1,06	-0,20	-0,39
Коефіцієнт оборотності основних засобів	3,74	3,55	2,35	-0,19	-1,20
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	38,99	66,99	39,08	27,99	-27,91
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	18,62	18,06	20,64	-0,56	2,58
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	4,76	4,27	5,08	-0,49	0,81

Джерело: розраховано автором на основі [34]

Аналіз ефективності використання активів ТОВ «НОВА ПОШТА» вказує на зміни в швидкості їх оборотності. Сповільнення загальної оборотності активів свідчить про зменшення ефективності залучення ресурсів для генерування доходу. Особливо помітне зниження оборотності основних засобів, що може бути наслідком їхнього зростання у вартості без відповідного збільшення виручки.

Динаміка оборотності дебіторської заборгованості показує різке зростання у 2022 році, але вже у 2023-му повертається до попередніх значень, що може бути наслідком коригування кредитної політики. У свою чергу, оборотність кредиторської заборгованості поступово збільшується, що може свідчити про покращення умов розрахунків із постачальниками. Незначне зростання оборотності оборотних активів у 2023 році свідчить про більш ефективне управління ними порівняно з 2022 роком.

Також важливо здійснити оцінку рентабельності підприємства. Це включає в себе аналіз валового та чистого прибутку, а також рентабельності продукції і підприємства в цілому (табл. 2.12). Показники рентабельності дозволяють оцінити здатність підприємства генерувати прибуток у процесі діяльності, а також ефективність використання ресурсів.

Таблиця 2.12 – Аналіз показників рентабельності ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 рр., %

Показник	Роки			Відхилення	
	2021	2022	2023	2022/ 2021	2023/ 2022
Рентабельність продукції	13,49	15,47	13,59	1,98	-1,88
Рентабельність продажів	9,86	11,46	9,80	1,60	-1,66
Рентабельність активів	5,06	4,68	4,62	-0,38	-0,05
Рентабельність власного капіталу	13,90	11,62	11,06	-2,27	-0,56

Джерело: розраховано автором на основі [34]

У 2022 році рентабельність продукції та продажів продемонструвала позитивну динаміку порівняно з попереднім роком, що свідчить про покращення прибутковості діяльності підприємства. Однак уже в 2023 році відбулося зниження цих показників, що може вказувати на зростання витрат або зменшення ефективності реалізації продукції. Рентабельність активів протягом трьох років поступово скорочувалася, що сигналізує про менш продуктивне використання ресурсів компанії. Також простежується спад рентабельності власного капіталу, що може бути пов'язано як із збільшенням фінансових зобов'язань, так і зі зниженням віддачі від вкладених коштів.

Аналіз ліквідності та платоспроможності є важливою частиною дослідження, оскільки він дає змогу зрозуміти, чи здатне підприємство виконувати свої фінансові зобов'язання (табл. 2.13). Для цього розраховуються коефіцієнти ліквідності, що характеризують здатність підприємства своєчасно покривати свої поточні зобов'язання. Водночас аналіз фінансових зобов'язань дозволяє оцінити ступінь ризику, пов'язаний із зовнішнім фінансуванням.

Аналіз ліквідності та платоспроможності ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 рр. показує деяке зниження фінансової стійкості компанії.

Коефіцієнт поточної ліквідності зменшився з 0,95 у 2021 році до 0,84 у 2023 році, що вказує на зниження здатності покривати короткострокові зобов'язання. Коефіцієнт швидкої ліквідності та коефіцієнт абсолютної

ліквідності також знизилися після зростання у 2022 році, що свідчить про зменшення запасів ліквідних активів для покриття термінових зобов'язань.

Таблиця 2.13 – Аналіз ліквідності та платоспроможності ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2021-2023 рр.

Показник	Роки			Відхилення	
	2021	2022	2023	2022/ 2021	2023/ 2022
Коефіцієнт поточної (загальної) ліквідності	0,95	0,94	0,84	-0,01	-0,10
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,50	0,69	0,60	0,20	-0,10
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,48	0,67	0,58	0,19	-0,10
Коефіцієнт фінансової автономії	0,36	0,43	0,41	0,07	-0,03
Коефіцієнт покриття відсоткових платежів (фінансова стійкість)	4,41	4,34	3,50	-0,07	-0,85

Джерело: розраховано автором на основі [34]

Коефіцієнт фінансової автономії знизився в 2023 році, що може свідчити про збільшення залежності від позикових коштів. Коефіцієнт покриття відсоткових платежів зменшився з 4,41 до 3,50, що вказує на зниження здатності підприємства покривати відсотки за боргами.

Загалом, підприємство стикається з певними викликами в підтримці своєї ліквідності та платоспроможності, що потребує більшого контролю за фінансовими потоками.

Загальний висновок щодо оцінки ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ «НОВА ПОШТА» за період 2021-2023 років свідчить про змішаний результат діяльності компанії.

З одного боку, підприємство показало позитивну динаміку за рядом ключових фінансових показників. Зокрема, спостерігається значне зростання товарної продукції, чистого прибутку та продуктивності праці, що свідчить про ефективне управління ресурсами та зростання виробничих потужностей. Однак, разом із цим, деякі коефіцієнти, такі як ліквідність і фінансова стійкість, демонструють негативні тенденції, що вказує на зниження здатності компанії виконувати свої зобов'язання в короткостроковій перспективі. Це потребує

звернення уваги на вдосконалення управління грошовими потоками і ліквідністю.

Водночас, покращення коефіцієнтів оборотності активів, зокрема дебіторської та кредиторської заборгованості, свідчить про більш ефективне використання активів та їх швидший оборот. Така динаміка позитивно впливає на загальну фінансову стійкість компанії та її здатність швидко реагувати на зміни в ринковому середовищі.

Отже, хоча ТОВ «НОВА ПОШТА» продовжує демонструвати успіхи у виробничих показниках, компанії варто звернути більшу увагу на покращення показників ліквідності та забезпечення більшої фінансової стійкості для підтримки стабільного росту в майбутньому.

РОЗДІЛ 3

ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТОВ «НОВА ПОШТА»

3.1 Встановлення факторів впливу на результативні показники роботи підприємства

У сучасних умовах ведення бізнесу, коли підприємства стикаються з постійними змінами в ринковому середовищі, ефективне використання фінансових ресурсів стає надзвичайно важливим. Ринок стає все більш конкурентним і непередбачуваним, а економічна ситуація характеризується високим рівнем нестабільності, що робить необхідним для компаній розробляти стратегії, спрямовані на оптимізацію фінансів. Це дозволяє не тільки підтримувати внутрішню стабільність бізнесу, а й забезпечувати йому конкурентні переваги. Ефективне управління фінансовими потоками є основою для досягнення високої прибутковості, розвитку підприємства та зміцнення його фінансової стійкості, що є ключовим для успішного функціонування навіть в умовах економічної невизначеності. В умовах високої економічної турбулентності важливо не тільки залучати необхідні фінансові ресурси, але й розподіляти їх таким чином, щоб досягти максимальної ефективності та віддачі від кожного вкладеного долара.

Фінансові ресурси підприємства формуються за рахунок поєднання власних і позикових коштів. Від того, наскільки раціонально використовуються ці ресурси, значною мірою залежить успіх підприємства та його фінансові результати. Якщо компанія вміє ефективно управляти фінансовими потоками, це дозволяє знижувати витрати, збільшувати доходи та забезпечувати стабільне зростання. У зв'язку з цим економічний аналіз фінансових показників набуває особливого значення. Такий аналіз допомагає не лише визначити чинники, що

впливають на зміну чистого доходу, а й виявити можливості для його збільшення. Виявлення цих можливостей і резервів дозволяє підвищити ефективність використання фінансових ресурсів, що може призвести до поліпшення фінансових результатів і зростання рентабельності. У цьому контексті важливою є роль факторного аналізу, який дозволяє глибоко оцінити вплив різних чинників на загальний фінансовий результат і визначити, які саме з них мають найбільше значення для зміни фінансових показників.

У рамках кваліфікаційної роботи проведено детермінований факторний аналіз зміни чистого доходу ТОВ «НОВА ПОШТА» за допомогою методу ланцюгових підстановок. Це дозволило детально визначити ключові фактори, які вплинули на зміни чистого доходу підприємства за певний період. Основною метою дослідження є не тільки виявлення цих факторів, а й формулювання конкретних рекомендацій щодо підвищення ефективності використання фінансових ресурсів. Рекомендації спрямовані на покращення управління фінансовими потоками, що дозволить компанії підвищити свою рентабельність, зберігати стабільність навіть у складних умовах і максимально ефективно використовувати доступні ресурси. Визначення таких резервів допоможе підприємству покращити свою фінансову діяльність і забезпечити стійке зростання в конкурентному середовищі.

Завдяки результатам цього аналізу ТОВ «НОВА ПОШТА» зможе прийняти обґрунтовані стратегічні рішення для покращення своєї фінансової діяльності. Це дозволить оптимізувати розподіл фінансових ресурсів, що сприятиме збільшенню прибутковості і зростанню конкурентоспроможності підприємства. Ключові висновки аналізу будуть використані для розробки ефективних стратегій розвитку, що дозволять ТОВ «НОВА ПОШТА» не лише зберігати фінансову стабільність, а й забезпечити сталий розвиток, навіть у ситуаціях, коли ринок стає більш конкурентним та економічні умови більш непередбачувані.

Для аналізу використано мультиплікативну модель, яка описує взаємозв'язок між чистим доходом та основними факторами його формування:

$$\text{ЧД} = FR \times RFR \times MR$$

де: ЧД - чистий дохід;

FR - обсяг фінансових ресурсів;

RFR - рентабельність використання фінансових ресурсів;

MR - маржинальна рентабельність.

В таблиці 3.1 наведені вихідні данні для проведення факторного аналізу ТОВ «НОВА ПОШТА»

Таблиця 3.1 – Вихідні данні для проведення факторного аналізу чистого доходу ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2019-2023 рр.

Роки	Чистий дохід, тис. грн.	Обсяг фінансових ресурсів, тис. грн.	Маржинальна рентабельність	Рентабельність використання фінансових ресурсів
2019	20621616	4992614	0,86	4,13
2020	16010832	6040384	1,00	2,65
2021	25549607	4261527	1,61	6,00
2022	28461964	11051698	0,67	2,58
2023	43645219	15877468	0,77	2,75

Джерело: розраховано автором на основі [34]

Метод ланцюгових підстановок передбачає покрокову зміну факторів, що дозволяє оцінити їх індивідуальний вплив на результативний показник.

Алгоритм розрахунків:

1. визначення базових та порівняльних значень показників для кожного року.
2. розрахунок впливу зміни фінансових ресурсів:

$$\Delta \text{ЧД через } FR = (FR_1 \times RFR_0 \times MR_0) - (FR_0 \times RFR_0 \times MR_0)$$

3. визначення впливу рентабельності фінансових ресурсів:

$$\Delta \text{ЧД через } RFR = (FR_1 \times RFR_1 \times MR_0) - (FR_0 \times RFR_0 \times MR_0)$$

4. визначення впливу маржинальної рентабельності:

$$\Delta\text{ЧД через } MR = (FR_1 \times RFR_1 \times MR_1) - (FR_0 \times RFR_0 \times MR_0)$$

5. розрахунок загальної зміни чистого доходу:

$$\Delta\text{ЧД} = \Delta\text{ЧД через } FR + \Delta\text{ЧД через } RFR + \Delta\text{ЧД через } MR$$

На основі проведених розрахунків було отримано такі наступні дання (табл.3.2).

Таблиця 3.2 – Результати факторного аналізу

Рік	Чистий дохід	Вплив FR	Вплив RFR	Вплив MR
2020	-4610784	3721469	-7688201	2244797
2021	9538775	-4713971	14276120	-19555
2022	2912357	65593050	-60852860	-17444580
2023	15183225	8341826	1808444	14390980

Джерело: розраховано автором

2020 рік:

1. Вплив фінансових ресурсів (FR):

$$(6040384 \times 4,13 \times 0,86) - (4992614 \times 4,13 \times 0,86) = 3721469$$

2. Вплив рентабельності фінансових ресурсів (RFR):

$$(6040384 \times 2,65 \times 0,86) - (6040384 \times 4,13 \times 0,86) = -7688201$$

3. Вплив маржинальної рентабельності (MR):

$$(6040384 \times 2,65 \times 1,00) - (6040384 \times 2,65 \times 0,86) = 2244797$$

4. Загальна зміна чистого доходу:

$$3721469 + (-7688201) + 2244797 = -4610784$$

2021 рік:

1. Вплив фінансових ресурсів (FR):

$$(4261527 \times 4,13 \times 0,86) - (6040384 \times 4,13 \times 0,86) = -4713971$$

2. Вплив рентабельності фінансових ресурсів (RFR):

$$(4261527 \times 6,0 \times 0,86) - (4261527 \times 4,13 \times 0,86) = 14276120$$

3. Вплив маржинальної рентабельності (MR):
 $(4261527 \times 6,0 \times 1,61) - (4261527 \times 6,0 \times 0,86) = -19555$

4. Загальна зміна чистого доходу:
 $-4713971 + 14276120 + (-19555) = 9538775$

2022 рік:

1. Вплив фінансових ресурсів (FR):
 $(11051698 \times 6,0 \times 1,61) - (4261527 \times 6,0 \times 1,61) = 65593050$

2. Вплив рентабельності фінансових ресурсів (RFR):
 $(11051698 \times 2,58 \times 1,61) - (11051698 \times 6,0 \times 1,61) = -60852860$

3. Вплив маржинальної рентабельності (MR):
 $(11051698 \times 2,58 \times 0,67) - (11051698 \times 2,58 \times 1,61) = -17444580$

4. Загальна зміна чистого доходу:
 $65593050 + (-60852860) + (17444580) = 2912357$

2023 рік:

1. Вплив фінансових ресурсів (FR):
 $(15877468 \times 2,58 \times 0,67) - (11051698 \times 2,58 \times 0,67) = 8341826$

2. Вплив рентабельності фінансових ресурсів (RFR):
 $(15877468 \times 2,75 \times 0,67) - (15877468 \times 2,58 \times 0,67) = 1808444$

3. Вплив маржинальної рентабельності (MR):
 $(15877468 \times 2,75 \times 0,77) - (15877468 \times 2,75 \times 0,67) = 14390980$

4. Загальна зміна чистого доходу:
 $8341826 + 1808444 + 14390980 = 15183255$

Аналіз зміни чистого доходу підприємства продемонстрував значний вплив кожного з досліджуваних факторів. Було встановлено, що збільшення фінансових ресурсів не завжди прямо пропорційно веде до зростання доходу, оскільки важливу роль відіграє рівень їхньої рентабельності та маржинальної рентабельності. У роки, коли фінансові ресурси суттєво зростали, але рентабельність їхнього використання знижувалася, спостерігалось уповільнення зростання доходів або навіть їхнє скорочення. Це свідчить про необхідність не

тільки нарощування фінансової бази, а й підвищення ефективності її використання.

Окремо варто відзначити роль маржинальної рентабельності, яка в окремі періоди відігравала визначальну роль у зміні чистого доходу. У випадках, коли цей показник знижувався, навіть за сприятливого зростання інших факторів, загальний фінансовий результат міг демонструвати негативну динаміку. Це підтверджує, що поряд із залученням додаткових фінансових ресурсів важливо оптимізувати операційні процеси та контролювати рівень витрат, що безпосередньо впливають на маржинальність.

Результати факторного аналізу підтверджують необхідність збалансованого управління всіма ключовими фінансовими показниками. Підприємству слід приділяти увагу не тільки залученню додаткового капіталу, але й його ефективному використанню, що включає оптимізацію операційних витрат, підвищення продуктивності активів та управління маржинальністю. Динаміка факторів упродовж аналізованого періоду демонструє важливість комплексного підходу до фінансового менеджменту, адже лише гармонійне поєднання всіх складових дозволяє забезпечити стабільне зростання доходів та фінансову стійкість підприємства у довгостроковій перспективі.

3.2 Обґрунтування напрямів ефективного використання фінансових ресурсів ТОВ «НОВА ПОШТА»

Управління фінансовими ресурсами є одним з основних чинників, які визначають успіх та стабільність будь-якого підприємства. Для ТОВ «НОВА ПОШТА» це питання має особливе значення, з огляду на сучасні виклики та високий рівень конкуренції на ринку. У цьому розділі досліджуються різноманітні шляхи підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємства, їхні основні характеристики та потенціал впровадження на

практиці. Аналіз переваг і недоліків кожного з цих напрямів дозволить виявити найбільш вигідні та перспективні варіанти для оптимізації фінансових процесів в ТОВ «НОВА ПОШТА».

Таблиця 3.2 – Напрями підвищення ефективного використання фінансових ресурсів

Напрямок	Характеристика	Можливості реанімації	Переваги	Недоліки
Управління витратами	Оновлення основних засобів через закупівлю нового обладнання для складських приміщень	Закупівля сучасного обладнання, що дозволяє знизити операційні витрати, підвищити ефективність праці та зменшити час на виконання складських приміщень	Зниження витрат, підвищення продуктивності, покращення умов праці, зменшення ризиків виробничих травм	Високі початкові інвестиційні витрати, необхідність технічного обслуговування нового обладнання
Управління оборотним капіталом	Зменшення дебіторської заборгованості	Встановлення чітких умов оплати, регулярний моніторинг дебіторів, система знижок за швидку оплату	Забезпечення стабільного грошового потоку, зниження ризиків неплатежів	Необхідність постійного контролю, можливі втрати від надання знижок
Підвищення прибутковості та рентабельності	Розширення ринку збуту	Вихід на міжнародні ринки, освоєння нових сегментів споживачів, впровадження нових продуктів або послуг	Зниження фінансових ризиків, підвищення гнучкості у фінансовому плануванні	Вартість залучення капіталу, залежність від зовнішніх фінансових ринків
Оптимізація фінансової структури	Балансування власного та позичкового капіталу	Залучення довгострокових кредитів, випуск облігацій, реінвестування прибутку	Зниження фінансових ризиків, підвищення гнучкості у фінансовому плануванні	Вартість залучення капіталу, залежність від зовнішніх фінансових ринків
Інноваційний розвиток	Впровадження новітніх технологій та розробок	Інвестиції у НДДКР, патерства з науковими установами, впровадження автоматизації та цифрових технологій	Підвищення конкурентоспроможності, можливість створення нових продуктів, підвищення ефективності	Високі витрати на дослідження, невизначеність результатів, ризик невдачі іновацій

Джерело: складено автором на основі [27, 32, 43]

Після детального аналізу варіантів підвищення ефективності використання фінансових ресурсів було виділено три ключові напрями для ТОВ «НОВА ПОШТА»: оптимізація витрат, управління оборотними активами та зростання прибутковості й рентабельності.

Одним із найважливіших способів покращення ефективності фінансових ресурсів є зменшення витрат, зокрема через модернізацію основних засобів. Це можна реалізувати шляхом придбання сучасного обладнання для складських приміщень. Впровадження нових технологій дозволяє суттєво скоротити операційні витрати, підвищити продуктивність праці та пришвидшити виконання складських процесів. Крім того, оновлення матеріально-технічної бази сприяє створенню комфортніших умов праці, що позитивно позначається на ефективності співробітників і знижує ймовірність виробничих травм. Дослідження підтверджують, що інвестиції в сучасне обладнання окуповуються протягом кількох років завдяки скороченню експлуатаційних витрат та підвищенню загальної ефективності діяльності.

Модернізація складського обладнання дає змогу значно покращити ефективність використання простору та забезпечити більш точний облік товарів. Використання інноваційних автоматизованих систем дозволяє налагодити безперервний контроль за переміщенням продукції, мінімізувати людський фактор у процесі інвентаризації та значно знизити ризики фінансових втрат через помилки чи крадіжки. Наприклад, впровадження розумних штабелерів, автоматизованих сортувальних комплексів і високотехнологічних сканерів штрихкодів дає змогу прискорити обробку товарних позицій і зробити логістичні процеси більш точними. Завдяки цьому підприємство може суттєво зменшити витрати на складську діяльність, скоротити час виконання замовлень і підвищити якість сервісу для клієнтів.

Крім того, інвестування у нове обладнання сприяє формуванню екологічно відповідального бізнесу. Сучасні технології забезпечують зниження споживання електроенергії, оптимізацію використання ресурсів і мінімізацію шкідливих викидів. Це не лише позитивно впливає на довкілля, а й допомагає компанії

зміцнити свою репутацію серед партнерів та споживачів. У сучасних ринкових умовах, де екологічна свідомість набуває дедалі більшого значення, подібні заходи можуть стати додатковою конкурентною перевагою та підвищити довіру до бренду.

Рациональне управління витратами через модернізацію основних засобів виступає одним із ключових механізмів підвищення ефективності фінансових ресурсів ТОВ «НОВА ПОШТА». Інвестування в оновлення обладнання дає можливість зменшити операційні витрати, підвищити продуктивність роботи та закласти основу для довгострокового розвитку компанії в умовах зростаючої ринкової конкуренції.

Ще одним стратегічно важливим напрямом є ефективне управління оборотним капіталом, особливо щодо зниження рівня дебіторської заборгованості. Чіткий контроль за розрахунками з клієнтами сприяє стабільності грошових потоків, що дозволяє компанії своєчасно виконувати фінансові зобов'язання, уникати нестачі оборотних коштів і зменшувати потребу у зовнішньому фінансуванні. Несвоєчасне надходження платежів може негативно позначитися на фінансовій стійкості підприємства, створюючи ризик касових розривів і навіть загрозу втрати платоспроможності. Тому своєчасне врегулювання заборгованостей є критично важливим для підтримання ліквідності та фінансової надійності бізнесу.

Для ефективного скорочення дебіторської заборгованості доцільно впроваджувати комплексні заходи, спрямовані на підвищення дисципліни платежів та мінімізацію ризиків неплатежів. Зокрема, важливо встановити прозорі умови розрахунків, регулярно аналізувати фінансову спроможність контрагентів, застосовувати стимулюючі механізми, такі як знижки за своєчасну оплату, а також розробляти заходи для запобігання простроченим платежам. Наприклад, чітко визначені строки сплати рахунків сприяють формуванню у клієнтів звички виконувати фінансові зобов'язання вчасно, що знижує ризик касових розривів. Постійний моніторинг дебіторів дозволяє на ранніх етапах ідентифікувати можливі проблеми з платоспроможністю та вживати відповідних

заходів, зокрема, нагадувати про необхідність оплати або пропонувати альтернативні умови погашення заборгованості. Використання бонусних програм, що мотивують клієнтів здійснювати платежі раніше встановленого терміну, також сприяє пришвидшенню грошових надходжень та зміцненню фінансової стабільності компанії.

Таким чином, раціональне управління оборотними активами через контроль дебіторської заборгованості є ключовим фактором ефективного використання фінансових ресурсів ТОВ «НОВА ПОШТА». Оптимізація дебіторської політики сприяє безперебійному грошовому потоку, знижує ризики фінансових втрат та підвищує фінансову стійкість компанії, що критично важливо для її стабільного розвитку та конкурентоспроможності в динамічних умовах сучасного ринку.

Перший напрямок управління витратами включає модернізацію основних засобів через закупівлю новітнього обладнання для складських приміщень. Це дозволить значно оптимізувати процеси комплектації товарів для відправлення, що, в свою чергу, зменшить час обробки замовлень та підвищить ефективність логістичних операцій. Встановлення додаткового обладнання для сканування та автоматизації комплектування замовлень забезпечить точність у відправках та знизить кількість помилок, що можуть виникнути через людський фактор.

Також ця модернізація дозволить покращити контроль якості продукції на етапах її зберігання та відправлення. Детальна інформація щодо необхідного обладнання та витрат на його закупівлю представлена в таблиці 3.3.

Загальна вартість інвестицій на оновлення складських приміщень та придбання додаткового обладнання складає 3950 тис. грн. Це сприятиме підвищенню ефективності складських процесів, зменшенню витрат на обслуговування, а також покращенню точності і швидкості виконання замовлень.

У таблиці 3.4 вказано термін служби обладнання та обчислено річну амортизацію, що допоможе у плануванні витрат та оцінці ефективності вкладень у модернізацію основних засобів.

Таблиця 3.3 – Оцінка витрат на закупівлю нового обладнання (тис. грн)

Назва обладнання	Вартість	Кількість, од.	Загальна вартість
Нове обладнання для складського приміщення			
Автоматичні штабелери	450	300	135000
Система для автоматизованого сортування	350	250	87500
Сканери штрих-кодів та RFID-системи	15	450	6750
Інтелектуальні складські системи	750	250	187500
Платформа для автоматизованої обробки замовлень	150	300	45000
Система автоматичного пакування	900	150	135000
Разом			596750
Нове обладнання для сканування товарів			
3D сканери для інвентаризації	150	300	45000
Підлогові станції для сканування товарів	100	300	30000
Разом			75000

Джерело: складено автором на основі [35]

Таблиця 3.4 – Сума річних амортизаційних відрахувань

Назва обладнання	Вартість	Кількість, од.	Загальна вартість	Термін служби, років	Річна амортизація
Автоматичні штабелери	450	300	135000	10	90
Система для автоматизованого сортування	350	250	87500	8	135000
Сканери штрих-кодів та RFID-системи	15	450	6750	6	87500
Інтелектуальні складські системи	750	250	187500	5	6750
Платформа для автоматизованої обробки замовлень	150	300	45000	8	187500
Система автоматичного пакування	900	150	135000	10	45000
3D сканери для інвентаризації	150	300	45000	6	45000
Підлогові станції для сканування товарів	100	300	30000	5	30000

Джерело: розраховано автором

У таблиці 3.5 наведено прогноз зносу обладнання на наступні три роки для кожного типу техніки. Розрахунки виконані з урахуванням річної амортизації. Накопичений знос визначається як сума річної амортизації та зносу, накопиченого за попередні періоди.

Таблиця 3.5 – Значення накопиченого зносу (НЗ) на наступні три роки, тис. грн.

Назва обладнання	НЗ за 1 рік	НЗ за 2 рік	НЗ за 3 рік
Автоматичні штабелери	13500	27000	54000
Система для автоматизованого сортування	10938	21875	43750
Сканери штрих-кодів та RFID-системи	1125	2250	4500
Інтелектуальні складські системи	37500	75000	150000
Платформа для автоматизованої обробки замовлень	5625	11250	22500
Система автоматичного пакування	13500	27000	54000
3D сканери для інвентаризації	7500	15000	30000
Підлогові станції для сканування товарів	6000	12000	24000
Разом	95688	191375	382750

Джерело: розраховано автором

Проаналізуємо, як оновлення основних засобів вплине на ефективність роботи підприємства. Очікується зростання чистого доходу. Розрахунок ґрунтується на підвищенні продуктивності, зокрема, прогнозується збільшення обсягів продажів на 10% завдяки покращеній організації складських процесів та зниженню витрат на обслуговування.

Розмір чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2024 рік:

$$\text{Чистий дохід}_{2024} = 43645219 \times 1,10 = 48009741 \text{ тис. грн.}$$

Розмір чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2025 рік:

$$\text{Чистий дохід}_{2025} = 48009741 \times 1,10 = 52810715 \text{ тис. грн.}$$

Розмір чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2026 рік:

$$\text{Чистий дохід}_{2026} = 52810715 \times 1,10 = 58091786 \text{ тис. грн.}$$

Другим ключовим напрямком управління оборотним капіталом є зменшення дебіторської заборгованості. Це дозволить поліпшити фінансові показники компанії, збільшити грошовий потік, знизити фінансові ризики та покращити ліквідність підприємства.

Для досягнення цієї мети можна застосувати кілька стратегій. Однією з таких є введення системи знижок для клієнтів, які сплачують рахунки до

встановленого терміну. Наприклад, надання 3% знижки при оплаті протягом 20 днів. Це стимулює клієнтів до більш швидкої оплати, що в свою чергу скорочує середній період дебіторської заборгованості та покращує грошовий потік підприємства. Хоча це може знизити маржу прибутку, в загальному підсумку ефект від збільшення оборотності капіталу буде позитивним для фінансових результатів компанії.

Організація контролю за дебіторською заборгованістю включає впровадження ефективної системи моніторингу, яка передбачає регулярне складання звітів щодо заборгованості та автоматизацію процесу надсилання нагадувань клієнтам про необхідність виконання платежів.

Автоматизація контролю прострочених боргів полягає в інтеграції спеціалізованої системи, що обмежує відвантаження товарів та оформлення видаткових накладних для клієнтів з простроченими заборгованостями. Такий механізм зменшує ймовірність накопичення боргів та мотивує клієнтів здійснювати платежі вчасно, що дозволяє знижувати фінансові ризики.

Швидше надходження грошових коштів від клієнтів сприяє збільшенню оборотного капіталу, що, в свою чергу, дає можливість збільшити обсяги продажів. Це підвищить фінансову стабільність підприємства та дозволить більш ефективно планувати фінансові операції і інвестиції, що згодом зміцнить конкурентоспроможність на ринку.

Запровадження цього методу в майбутньому дозволить досягти збільшення чистого доходу та поступового зниження дебіторської заборгованості. В результаті впровадження очікується, що дебіторська заборгованість буде скорочуватись на 11% щороку.

Спрогнозуємо розмір дебіторської заборгованості на 2024-2026 рр.

Розмір дебіторської заборгованості в 2023 рр. становила – 2418869 тис. грн.

До кінця 2024 року розмір дебіторської заборгованості скоротиться на 11 % і буде становити:

$$ДЗ_{2024} = 2418869 * 0,89 = 2152793 \text{ тис. грн.}$$

До кінця 2025 року розмір дебіторської заборгованості скоротиться ще на 11 % і буде становити:

$$ДЗ_{2025} = 2152793 * 0,89 = 1915986 \text{ тис. грн.}$$

До кінця 2025 року розмір дебіторської заборгованості скоротиться ще на 11 % і буде становити:

$$ДЗ_{2026} = 1915986 * 0,89 = 1705228 \text{ тис. грн.}$$

Відповідно в 2026 році прогнозний розмір дебіторської заборгованості становитиме 713641 тис. грн., а розмір чистого доходу збільшиться на 14446567 тис. грн.

Останній напрямок, який ми розглянемо, зосереджений на підвищенні прибутковості та рентабельності через розширення ринку збуту. Це дозволить зменшити залежність підприємства від обмеженого числа клієнтів. Наприклад, після початку повномасштабного вторгнення один із основних партнерів, ПП «МакДональдз Юкрейн ЛТД», тимчасово призупинив свою діяльність в Україні, що призвело до зниження чистого доходу ТОВ «НОВА ПОШТА» на 10,3%, як зазначено у фінансовій звітності підприємства. У зв'язку з цим необхідно розробити маркетингові стратегії, націлені на залучення нових клієнтів, зокрема через цифровий маркетинг, використання соціальних мереж та контент-маркетинг. Крім того, важливо брати участь у галузевих виставках і конференціях для встановлення нових бізнес-зв'язків. Ці заходи допоможуть підвищити впізнаваність бренду та стимулювати збільшення кількості запитів і підписання нових контрактів. Для виходу на міжнародні ринки підприємству слід здійснити такі кроки: провести ретельне дослідження потенційних ринків для експорту, укласти договори з міжнародними партнерами та дистриб'юторами, а також адаптувати продукцію до міжнародних стандартів і пройти необхідну сертифікацію для забезпечення експортних поставок.

В таблиці 3.6 сформуємо перелік витрат на розробку та впровадження маркетингових стратегій, тис. грн.

Таблиця 3.6 – Витрати на розробку та впровадження маркетингових стратегій в умовах ТОВ «НОВА ПОШТА», тис. грн.

Стратегія	Витрати, на її впровадження
Дослідження ринку та ідентифікація клієнтів	50
Розробка та запровадження маркетингових компаній	200
Підвищення рівня обслуговування клієнтів	100
Вихід на міжнародні ринки	150
Разом	500

Джерело: розраховано автором

Загальна сума витрат на розробку та реалізацію маркетингових стратегій, спрямованих на розширення клієнтської бази, становитиме 500 тис. грн. Ці кошти охоплюють усі ключові етапи маркетингових заходів - від ринкових досліджень до виходу на міжнародні ринки. Завдяки цим ініціативам ТОВ «НОВА ПОШТА» зможе збільшити свою присутність на ринку, підвищити обсяги продажів та покращити фінансові результати підприємства.

Щоб оцінити економічну доцільність впровадження ініціатив для збільшення фінансових ресурсів ТОВ «НОВА ПОШТА», необхідно детально розглянути, як кожна ідея впливає на головні фінансові показники компанії.

Інвестиції в нове обладнання можуть принести кілька позитивних ефектів. Зокрема, воно дозволить значно поліпшити продуктивність, знизити час на обробку замовлень і зменшити витрати на підтримку застарілих технологій. Крім того, нове обладнання сприятиме зниженню операційних витрат, зокрема за рахунок зменшення споживання енергії та зниження витрат на обслуговування.

Також завдяки підвищеній ефективності компанія зможе збільшити обсяги продажів на 10% щорічно. Далі планується розрахувати вплив інвестицій на оновлення складського обладнання і створити прогноз на наступні три роки.

Прогнозні дані на три роки свідчать, що у 2024 році коефіцієнт оборотності активів знизиться до 1,61%. Це пов'язано з тим, що вкладення у модернізацію ще не почнуть давати відчутний ефект. Проте в наступні роки спостерігається позитивна динаміка, що є свідченням підвищення ефективності використання ресурсів завдяки оновленню обладнання.

Таблиця 3.7 – Прогнозування результатів оновлення складського обладнання на трирічний період

Показник	Рік			
	2023	2024	2025	2026
Коефіцієнт оборотності активів	1,65	1,61	1,67	1,94
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	1,5	1,75	1,83	1,98
Знос на початок року	4947388	4947388	5043076	5138764
Амортизація за рік, тис. грн.	95688	95688	95688	95688
Знос на кінець року, тис. грн.	4947388	5043076	5138764	5234452

Джерело: розраховано автором

Коефіцієнт оборотності оборотних активів також демонструє зростання, що свідчить про більш ефективне управління ними та раціональніше використання фінансових ресурсів.

Вкладення у модернізацію складів не лише сприятимуть збільшенню продуктивності, а й дозволять скоротити операційні витрати та наростити обсяги реалізації продукції.

Що стосується заходів зі зменшення дебіторської заборгованості, вони дозволять покращити рух грошових коштів, що дасть змогу підприємству точніше планувати свої витрати та інвестиційні проєкти. Крім того, скорочення заборгованості сприятиме зниженню ризиків невчасних оплат і підвищенню ліквідності ТОВ «НОВА ПОШТА», що зміцнить його фінансові позиції та конкурентоспроможність.

Оптимізація кредитної політики підприємства може значно зменшити кількість прострочених платежів, якщо впровадити автоматизовану систему контролю дебіторської заборгованості. Це дозволить своєчасно відстежувати фінансові потоки та покращить загальну ліквідність компанії.

Крім того, стимулювання клієнтів до швидшої оплати може стати дієвим інструментом для покращення фінансових показників. Запровадження знижок у розмірі 3% за дострокове погашення заборгованості сприятиме збільшенню грошових потоків та зменшенню фінансових ризиків. Хоча така ініціатива може дещо знизити чистий прибуток, загальний ефект від її реалізації буде позитивним, оскільки прискориться оборотність капіталу.

Очікувані зміни фінансових показників, які виникнуть унаслідок скорочення дебіторської заборгованості, будуть проаналізовані у таблиці 3.8, що відображає прогноз на найближчі три роки.

Таблиця 3.8 – Прогноз впливу зниження дебіторської заборгованості

Показник	Рік			
	2023	2024	2025	2026
Дебіторська заборгованість, тис. грн.	2418869	2152793	1915986	1705228
Оборотність дебіторської заборгованості, %	3,63	3,71	3,76	3,82
Період обігу дебіторської заборгованості, днів	100,6	98,4	97,1	95,5

Джерело: розраховано автором

Прогнозні дані підтверджують, що реалізація заходів зі зменшення дебіторської заборгованості принесе позитивні результати. У найближчі роки очікується її поступове скорочення, що сприятиме покращенню фінансових потоків і зростанню оборотності цих активів. Тривалість обігу дебіторської заборгованості скоротиться з 116,9 до 78 днів до 2026 року, що дозволить компанії ефективніше розпоряджатися власними ресурсами та зменшити ризики неплатежів.

Щодо розширення ринку збуту, це рішення матиме комплексний вплив на діяльність підприємства. Завдяки залученню нових покупців збільшаться обсяги реалізації продукції, а також знизиться залежність від наявних клієнтів, що мінімізує можливі фінансові втрати у разі зупинки роботи ключових партнерів. Вихід на нові ринки також сприятиме підвищенню рентабельності, що зміцнить позиції компанії в конкурентному середовищі.

Очікувані зміни фінансових показників після впровадження стратегії розширення ринку збуту відображені у таблиці 3.9, яка містить прогноз на три роки вперед.

Прогнозні розрахунки на найближчі три роки демонструють позитивну динаміку ключових фінансових показників підприємства. Зокрема, спостерігається стабільне зростання коефіцієнта оборотності запасів, що вказує на підвищення ефективності їх використання. Тривалість обігу запасів скорочується, і вже у 2026 році цей показник зменшиться до 64 дні. Крім того,

рентабельність активів має тенденцію до зростання та, за прогнозами, сягне 11,9% у 2026 році, що свідчить про покращення фінансової результативності підприємства.

Таблиця 3.9 – Прогноз показників після впровадження маркетингової стратегії щодо збільшення ринку збуту

Показник	Рік			
	2023	2024	2025	2026
Коефіцієнт оборотності запасів	4,02	4,65	4,96	5,7
Період обігу запасів, дні	90,8	78,5	73,6	64,0
Рівень рентабельності активів, %	5,36	9,75	10,3	11,9

Джерело: розраховано автором

Отже, впровадження стратегічних змін у фінансове управління ТОВ «НОВА ПОШТА» дасть змогу суттєво покращити фінансовий стан компанії. Модернізація обладнання сприятиме підвищенню продуктивності та ефективності операційної діяльності, що зменшить витрати на обслуговування й прискорить логістичні процеси. Скорочення дебіторської заборгованості позитивно вплине на грошові потоки та ліквідність підприємства, мінімізуючи фінансові ризики. Розширення ринку збуту дасть змогу залучити нових клієнтів, збільшити продажі та зміцнити ринкові позиції. Таким чином, реалізація цих заходів забезпечить сталий розвиток компанії та підвищення ефективності використання її фінансових ресурсів.

ВИСНОВКИ

В ході виконання даної кваліфікаційної роботи з метою досягнення поставлених завдань були отримані наступні висновки:

Фінансові ресурси є ключовим елементом економічної діяльності підприємств, забезпечуючи необхідні кошти для підтримки операційної та інвестиційної діяльності. Вони включають внутрішні джерела, такі як нерозподілений прибуток та амортизаційні відрахування, і зовнішні, такі як позики та кредиторська заборгованість. Важливим аспектом є ефективне управління цими ресурсами, що дозволяє максимізувати їхню віддачу та забезпечити стійкий розвиток підприємства. Управління фінансовими ресурсами передбачає стратегічне планування, контроль і оптимізацію їх використання для досягнення стратегічних цілей. Це включає забезпечення достатньої ліквідності, оптимізацію грошових потоків та мінімізацію вартості залученого капіталу. Ефективне управління також вимагає врахування правових аспектів та економічних наслідків використання різних джерел фінансування.

Економічні принципи ефективного використання фінансових ресурсів ґрунтуються на максимізації вигоди від використання фінансових активів при мінімальних затратах. Важливим аспектом є оптимізація структури капіталу, що включає баланс між власними і залученими коштами для забезпечення фінансової стабільності та зростання. Інвестування у розширення виробництва та інновації сприяє підвищенню конкурентоспроможності та стійкому розвитку підприємства. Ефективне управління ризиками є невід'ємною частиною економічних принципів, що дозволяє мінімізувати можливі фінансові втрати.

Прозорість та облік фінансових операцій забезпечують контроль та відповідальність у фінансовому управлінні. Адаптивність до змін у фінансовому середовищі дозволяє підприємствам швидко реагувати на нові виклики та можливості, підтримуючи їх конкурентоспроможність.

Методи аналізу ефективності використання фінансових ресурсів включають рентабельність активів, рентабельність капіталу та маржу чистого прибутку. Ці показники дозволяють оцінити ефективність використання ресурсів для генерації прибутку. Аналіз грошових потоків забезпечує розуміння ліквідності та фінансової стабільності компанії, що важливо для підтримання її діяльності та інвестиційних можливостей. Використання фінансових показників допомагає керівництву приймати обґрунтовані рішення щодо оптимізації використання фінансових ресурсів.

ТОВ «НОВА ПОШТА» є провідною українською компанією у сфері експрес-доставки та логістичних послуг. Підприємство було засноване у 2001 році та з того часу динамічно розвивається, пропонуючи широкий спектр рішень для бізнесу та приватних клієнтів. Компанія має розгалужену мережу відділень по всій Україні та активно розширює міжнародний напрямок, надаючи можливість доставки у понад 200 країн світу.

Організаційна структура ТОВ «НОВА ПОШТА» забезпечує високий рівень операційної ефективності та дозволяє оперативно реагувати на запити клієнтів. Основні стратегічні пріоритети компанії включають розширення географії послуг, покращення сервісу та впровадження інноваційних технологій у логістиці. Підприємство інвестує у цифровізацію, автоматизацію процесів та розвиток екологічних ініціатив, що сприяє підвищенню якості обслуговування та зміцненню позицій на ринку.

Фінансово-економічний аналіз ТОВ «НОВА ПОШТА» відображає динаміку змін у структурі активів та обсягах оборотних коштів за останні роки. Спостерігається зростання інвестицій у логістичну інфраструктуру, що сприяє підвищенню ефективності доставки та якості сервісу. Водночас збільшення оборотних активів свідчить про зростання обсягів операційної діяльності та покращення ліквідності компанії, що дозволяє своєчасно виконувати фінансові зобов'язання.

Ріст дебіторської заборгованості може бути пов'язаний із розширенням співпраці з корпоративними клієнтами та наданням гнучких умов розрахунку,

що потребує посиленої уваги до управління фінансовими ризиками. Оптимізація контролю за дебіторською заборгованістю стане важливим кроком для забезпечення стабільності грошових потоків і зміцнення фінансової стійкості компанії.

Основними напрямками підвищення ефективного використання фінансових ресурсів є оптимізація структури капіталу, підвищення ефективності управління оборотними активами та впровадження інноваційних технологій. Важливим аспектом є покращення планування та контролю за використанням фінансових ресурсів для досягнення стратегічних цілей підприємства. Інвестиції у модернізацію виробництва та розширення асортименту продукції сприяють підвищенню конкурентоспроможності та зростанню доходів. Застосування сучасних методів управління фінансами дозволяє знизити ризики та забезпечити стійкий розвиток підприємства.

Обґрунтування доцільності пропозицій базується на аналізі фінансових показників та результатах кореляційно-регресійного аналізу. Впровадження запропонованих заходів дозволить покращити фінансову стабільність підприємства, знизити ризики неплатежів та підвищити ефективність використання ресурсів. Запропоновані заходи включають оптимізацію дебіторської заборгованості, підвищення ефективності управління запасами та покращення умов кредитування. Це сприятиме зниженню фінансових витрат та підвищенню рентабельності підприємства.

Оцінка економічної ефективності реалізації пропозицій включає аналіз очікуваних фінансових результатів та показників рентабельності. Впровадження заходів з оптимізації використання фінансових ресурсів дозволить підвищити прибутковість підприємства, покращити його фінансову стійкість та забезпечити стійкий розвиток. Важливим аспектом є моніторинг та оцінка результатів реалізації пропозицій, що дозволить своєчасно вносити корективи та забезпечити досягнення стратегічних цілей підприємства. Це сприятиме підвищенню конкурентоспроможності та стійкості ТОВ «НОВА ПОШТА» на ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адамів М. Є., Ганас В. С. Управління фінансовими ресурсами підприємства : процесно-структурований підхід. *Проблеми сучасних трансформацій*. 2024. №16. URL : <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2024-16-04-14> (дата звернення : 25.03.2025).
2. Барабанова І.Ю. Створення ефективної системи управління фінансовими потоками на підприємстві. *Економіка. Управління. Культура*. 2012. Вип. 19. С. 12-16.
3. Бердар М. М. Складові оцінки ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства. *Теоретичні та прикладні питання економіки*. 2010. Вип. 21. С. 272-279.
4. Боднар О. А., Семенюк А. І. Формування фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств. *Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics»*. 2024. №44. С. 23-29.
5. Бражник Л. В. Фінансові ресурси підприємства : їх формування та використання. *Гроші, фінанси та кредит*. 2018. Вип. 14. С. 778-783.
6. Бровко Л. І., Бровко Є. І., Крижановський О. О. Формування фінансових ресурсів підприємств в умовах нестабільності. *Економічна наука*. 2019, № 9. С. 57-63. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/9_2019/12.pdf (дата звернення : 20.03.2025).
7. Ванькович Д. В. Удосконалення механізму реорганізації управління фінансовими ресурсами підприємств. *Фінанси України*. 2010. № 9. С. 112-117.
8. Вараксіна О. В., Перебийніс А. В. Управління фінансовими ресурсами як ключовий чинник конкурентоспроможності підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2020. Вип. 30. С. 28-31.
9. Василик О. Д., Павлюк К. Державні фінанси України : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 608 с.
10. Василик О. Д. Теорія фінансів : підручник. Київ : НІОС, 2000. 416 с.

11. Гайбура Ю. А. Концептуальні засади формування фінансових ресурсів підприємств за сучасних умов. *Агросвіт*. 2020. № 6. С. 14-21.
12. Герасимчук О. Шляхи підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємства. *Економічний простір*. 2020. №153. С. 40-45.
13. Герман М. Управління фінансовими ресурсами підприємства та їх вплив на його фінансовий стан. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. №5. Т.1. С. 175-181.
14. Глушко А. Д., Філіп М. Ф. Науково-методичні підходи до аналізу фінансових ресурсів підприємств. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 23. С. 470-474.
15. Гриценко Л. Л., Деркач Л. С. Дослідження формування та використання фінансових ресурсів корпоративного підприємства. *Вісник СумДУ*. Серія Економіка. 2021. №2. С. 79-87.
16. Гудзь О. Є., Стецюк П. А. Концептуальні засади формування системи управління фінансовими ресурсами підприємств. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2021. №1(32). С. 330-340.
17. Демко І. І. Організаційні підходи до методики аналізу фінансових ресурсів. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України*. 2014. Вип. 38. С. 116-123.
18. Дехтяр Н. А., Дейнека О. В. Основи функціонування фінансів державного сектору як складової фінансової системи України. *Вісник УАБС*. 2009. № 1(26). С. 24-29.
19. Джерелейко С., Лопатовський В., Шпильовий В. Дефініція поняття «фінансові ресурси» та грошові кошти». *Innovation and Sustainability*. 2022. №2. С.131-138.
20. Дропа Я. Б. Фінансові ресурси розвитку національної економіки України : монографія. Львів : ЛНУ імені Іван Франка, 2017. 426с.
21. Журавльова Т. О. Формування фінансових ресурсів підприємства в умовах кризи. *Економіка та держава*. 2020. № 3. С. 42-45.

22. Загородній А., Вознюк Г., Смовженко Т. Фінансовий словник : 3-тє вид., випр. та допов. Київ : Знання, 2000. 587 с.
23. Зятковський І. Фінансове забезпечення діяльності підприємства : монографія. Тернопіль : Економічна думка, 2000. 229 с.
24. Качула С. В., Машаріна Д. В., Дуброва М. М. Формування фінансових ресурсів комерційного банку в умовах цифровізації економіки. Ефективна економіка. 2024. №1. URL : <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/2880> (дата звернення : 29.03.2025).
25. Кірейцев Г. Фінанси підприємств: навч. посіб. / за ред. д.е.н., проф. Г. Г. Кірейцева. Київ : ЦУЛ, 2002. 268 с.
26. Курінна О. В. Теоретичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства. *Науковий вісник Академії муніципального управління*. Серія : Економіка. 2013. Вип. 2. С. 140-148.
27. Лукіна Ю. В. Формування та реалізація стратегії управління фінансами підприємства. *Фінанси України*. 2006. № 3. С. 113-118.
28. Малій О. Г. Оцінювання фінансового і ресурсного потенціалу за фінансовими показниками (на прикладі підприємств авіабудування). *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка*. 2019. Вип. 206. С. 3-12.
29. Макаренко У. Б., Козицький А. В., Гнатюк А. Д. Формування фінансових ресурсів вітчизняних підприємств в умовах воєнного стану. *Ефективна економіка*. 2024. №8. URL : <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/4487> (дата звернення : 20.03.2025).
30. Мельник О. М. Облік, аналіз та контроль фінансових ресурсів підприємства в процесі прийняття управлінських рішень. Сучасні проблеми економіки і менеджменту : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 10-12 листопада 2011 р.). Львів, 2011.
31. Нечипоренко А. В., Рибалкіна А. О. Теоретичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства. *Ефективна економіка*. 2020,

№ 11. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2020/87.pdf (дата звернення : 26.03.2025)

32. Нікольчук Ю. М., Лопатковська О. О. Ефективність використання фінансових ресурсів підприємства : теоретико-методичні та практичні аспекти оцінки. *Трансформаційна економіка*. 2023. URL : <https://www.transformations.in.ua/index.php/journal/article/view/49> (дата звернення 19.03.2025).

33. Опарін В. Фінансові ресурси : проблеми визначення та розміщення. Вісник НБУ. 2000. №5. С. 10-11.

34. Офіційний сайт ТОВ «НОВА ПОШТА». URL : <https://novaposhta.ua/> (дата звернення : 15.03.2025).

35. Офіційний сайт Honeywell. URL : <https://www.honeywell.com/us/en> (дата звернення : 19.03.2025).

36. Панченко А. І. Узагальнення моделі статистичної оцінки основних показників діяльності підприємства. *Фінанси України*. 2005. № 3. С. 133-137.

37. Петренко Н. І. Місце та роль аналізу стану пасивів в системі аналізу фінансового стану підприємства. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. Серія «Бухгалтерський облік, контроль і аналіз». 2012. № 2(23). С. 276-289.

38. Петряєва З. Ф., Іващенко Г. А., Петряєв О. О. Аналітичне забезпечення оцінки фінансових ресурсів підприємств. *Економічний аналіз*. 2015. Т. 19(2). С. 122-129.

39. Пілецька С. Т., Васюткіна Н. В., Білоус Н. П. Теоретичні аспекти управління фінансовим потенціалом підприємства в умовах економіки знань. *БізнесІнформ*. 2024. № 1. С. 241-248.

40. Поддєрьогін А. М., Бабяк Н. Д., Білик М. Д. та ін. Фінансовий менеджмент : підручник / кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. Київ : КНЕУ, 2017. 534 с.

41. Поддєрьогін А., Білик М, Буряк Л, Нам Г та ін. Фінанси підприємства : підручник / кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. Поддєрьогін. 5-те вид. перероб та допов. Київ : КНЕУ, 2004. 546 с.
42. Романенко О. Р. Фінанси : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 312 с.
43. Рудченко І. В. Удосконалення механізму управління фінансовими ресурсами підприємства. *Сучасні питання економіки і права*. 2011. Вип. 1. С. 16-19.
44. Румик І., Плетенецька С., Царенок О. Особливості управління фінансовими ресурсами підприємства в умовах воєнного стану. *Вчені записки університету «КРОК»*. 2023. № 4(72). URL : <https://snku.krok.edu.ua/index.php/vcheni-zapiski-universitetu-krok/article/view/647> (дата звернення : 21.03.2025).
45. Рябикіна Н. І., Лозинський Т. А. Економічні підходи до підвищення результативності використання фінансових ресурсів *Розвиток промисловості та суспільства* : матеріали XXIII міжнар. наук.-техн. конф., м. Кривий Ріг, 28-30 трав. 2025 р. / Криворізький нац. ун-т. Кривий Ріг, 2025. С. 295.
46. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси : підручник / за ред. О. Я. Стойка. Житомир : Поліський університет, 2024. 317.
47. Терещенко О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2003. 554 с.
48. Томашевська А. В., Жук О. І. Управління фінансовими ресурсами підприємства в умовах кризи. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2022. Вип. 18(1). С. 60-67.
49. Угляренко О. М. Формування фінансових ресурсів підприємств (на прикладі підприємств спиртної галузі України) : дис. ... канд. екон. наук: 08.04.01; Київський національний економічний ун-т. Київ, 2005.
50. Фінансова звітність ТОВ «НОВА ПОШТА» за 2019-2023 рр. URL : <https://novaposhta.ua/partners/id/11113> (дата звернення : 15.03.2025).

51. Халтур С. М., Строцький В. В. Актуалізація процедури формування фінансових ресурсів підприємства в умовах цифрової економіки. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. Вип. 8(08). С. 112-116. URL : <http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/236/222> (дата звернення : 28.03.2025).

52. Шевченко В. О. Напрямки використання фінансових ресурсів підприємств. *Європейські перспективи*. 2014. № 5. С. 126-133.

53. Шкробот М. Визначення економічної сутності поняття «фінансові ресурси». *Економічний аналіз*. 2021. Вип. 8. Част. 1. С. 339-342.

54. Юхименко П. І., Федосов В. М., Лазубник Л. Л. та ін. Теорія фінансів : підручник / за ред. проф. В. М. Федосова, С. І. Юрія. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 576 с.

55. Якимчук Н. Я. Зміст і стан законодавчого закріплення правової категорії «фінансові ресурси» та її елементи. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Правознавство*. 2021. URL : <http://visnyk.law.knu.ua/en/baza-nomeriv/867-zmist-i-stan-zakonodavchoho-zakriplennya-pravovoyi-katehoriyi-finansovi-resursy-ta-yiyi-elementiv> (дата звернення : 15.03.2025).